

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malopisni po 1.50
in 2 D, večji opisi
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirane
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Katolištvo in socialni problem

Istočasno ko naš Socialni dan v Ljubljani, so se vršili v Magdeburgu nemški katoliški dnevi. Kakor kongres katoliške internacionale v Bregenzu, potem zborovanje katoliških akademikov v Konstancu, ustanovni zbor katoliške delavske internacionale v Kölnu in pa oba Socialna tedna — prvi v Parizu, drugi v Milanu, je tudi nemški katoliški shod vso svojo pozornost posvetil socialnemu vprašanju. Uprav presenetljiva je enotnost tako smernic kakor praktičnih pogledov na socialni problem, ki se je po neki notranji nujnosti sama po sebi javila na vseh teh, krajevno tako ločenih zborovanjih. Najbolj konkretne pa so brez dvoma one vodilne misli in praktične rešitve, ki so se izrekle na shodih nemških katolikov in v resolucijah katoliškega socialnega dneva v Ljubljani; z velikim zadoščenjem moremo konstatirati, da so se ravno na naši prireditvi formulirale najbolj določene in v realnosti modernega gospodarskega življenja segajoče teze.

V Magdeburgu — da se bavimo in primeramo okoristimo z izvajanjem nemških katolikov — se je na delavskem zborovanju postavila v ospredje osebnost in delo Leona XIII. na socialnem področju. Nemški katoliški delavski voditelji so kot prvo točko povdarjali potrebo, da Cerkev sodeluje na reševanju socialnih problemov po svojem moralnem nauku, vzgoji in delih dejavne ljubezni. (Ta slednji moment je tvoril vodilni motiv francoskega Socialnega tedna). To se vjema z onimi resolucijami našega socialnega dne, ki zahtevajo tvorbo novega duha kot predpogoj nove družbe, novega socialnega ethosa na osnovi krščanstva. Potem, pravijo Nemci, se mora terjati sodelovanje države, ki ne sme biti samo varuh obstoječega pravnega reda, »nočni čuvaj« v smislu liberalnega državoslovnega nauka, ampak mora po Leonovih tezah krepko posegati v gospodarsko in socialno borbo, da varuje slabjšega pred izkoriščanjem in uveljavlja naravne pravice. Na magdeburškem zborovanju se je nadalje ugotovilo, da je ravno slovita Leonova okrožnica o delavskem vprašanju imela veliko delj segajoče posledice nego se navadno misli: dala je namreč državam, ki se sicer zapirajo pred direktnimi vplivi od strani Cerkev, se pa ne morejo odtegniti njeni moralni moči, močno pobudo za poseg v socialno življenje po delavski zaščitni zakonodaji. Ideja, da se naj delavska zaščitna zakonodaja uredi mednarodnim putem, kar se je po svetovni vojni začelo realizirati po mednarodnem delovnem uradu, pohaja naravnost od Leona XIII., kojega veličina nam prav posebno po tem dejstvu stopa čim jače pred oči.

Ne da se tajiti, da je to praktično socialno politično delo po državnih zakonodaj delavstvo v teku zadnjih 40 let relativno dosti dvignilo in mu v primeru s prejšnjimi razmerami kolikor-toliko zagotovilo eksistenco. Toda z neverjetno naglo razvijajoči se kapitalistični sistem produkcije rodi vedno nove, nepričakovane posledice najrazličnejšega značaja, postavlja problem za problemom in zahteva nujnih, neodložljivih rešitev, da ne trpijo največje moralne in socialne vrednote človeške družbe. En sloj delavstva se dvigne, a še večje množice padajo v še večje osiromašenje in moralno bedo. Prav kakor naš Socialni dan, je tudi magdeburški kongres ostro obsodil moderni kapitalizem in ga enako kot dr. Ušeničnikove resolucije označil kot profitno gospodarstvo, ki nima poglobitvenega namena, da služi človeštvu, da ga preskrbi s potrebnimi, njegovemu telesnemu in duhovnemu blagru služimi dobrinami, marveč gre k svojemu vrhovnemu smotru, ki je čimveč profitirati, pograbititi (erraffen). »Kdor postavi na mesto božanstvene službeniške ideje banalno dobičkarstvo idejo, kdor gospodari le, da ima dobiček in ugrablja zase največ vrednot, ta uničuje misel dela in izpodkopa njegovo osredilnost in dvigajočo misel stanu«, izjavlja nemški katoliški shod, kar je identično z resolucijami našega Socialnega dne o potrebi, da se po kapitalizmu povzročena razredna miselnost in borba zameni s stanovsko. (Terseglav.)

Istotako so se bavili katoliški nemški delavci na svojem magdeburškem zborovanju z vprašanjem, kako urediti odnos med delavcem in delodajalcem. Povdarjajo pravtako kot naše resolucije (dr. Ujčič) soodločno pravo delavstva pri produkciji in potrebo, da delavske množice pridejo do privatne lastnine (dr. Tominec). Naše resolucije pa gredo še delj, puščajoč delavstvu možnost, da samo vzame v roko in vodi produkcijo. Tudi so popolnejše v tem, da kažejo k temu vsa učinkovita pota in sredstva. A tudi Nemci zelo poudarjajo idejo stanovske (ali če hočemo v dobrem smislu razredne) strokovne organizacije delavstva, kar tudi odgovarja intencijam in navodilom velikega Leona. Vsa ta zborovanja pa brezdvoma kažejo veliko životvor-

Skrbimo le za trdno Jugoslavijo

Steedovo pismo na našega kralja in vse jugoslovanske državljane

6 Zagreb, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Današnji »Obzor« je izdal posebno izdajo, v kateri na prvi strani prinaša veliko odprto pismo na angleškega publicista in prijatelja našega naroda Wickham Steeda Nj. Vel. kralju Aleksandru. »Obzor« pravi, da je to pismo dobil naravnost od Steeda in da ga bo jutri, 15. septembra priobčila znana angleška »Review of Reviews«.

V začetku tega pisma se vprašuje Steed, dali sme tako pismo napisati javno na vladarja ter pravi, da je svoja razmotrivanja javno napisal radi tega, ker ve, da Nj. V. kralju ni potrebno o teh stvareh govoriti, marveč je pisal za to, da zvedo odgovorni činitelji v naši državi za mišljenje angleškega prijatelja. Vprašujoč se, ali ne bi mogel tega pisma nasloviti na zasebnega državljana pravi: Ni dvoma, da bi mogel doseči svoj cilj le deloma, če bi to pismo naslovil na kakega zasebnega državljana ali na kako ugledno osebo, kakor na primer na odličnega slovenskega državnika prečanskega g. dr. Korošca, ki je sedaj prvi minister Vašega Veličanstva. Ker pa je g. dr. Korošec Slovenec, bi se mogla vsa razmotrivanja in argumenti, ki bi bili naslovljeni nanj, v prvem trenutku pojmovati tako, kakor da se višje ceni Slovenec kakor Jugoslovian. Na splošno išče idealnega zastopnika Jugoslavije, ne more najti nobenega človeka, ki bi tako dovršno predstavil kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor Vaše Veličanstvo.

Steed navaja v pismu nekatere spomine in dejstva iz časa pred vojno, med njo in po njej, ter omenja, kako so prijatelji naše države z nevoljo gledali na Pašičevo velikosrbstvo, kakor tudi na Radičovo velikohrvastvo. »Mi smo«, pravi Steed, »vedno smatrali in še smatramo, da je pravi dokaz jugoslovanskega patriotizma, brez ozira ali je neposredno za Srbijo ali Slovenijo, da bodo Srbi, Hrvati in Slovenci, predvsem lojalni državljani svoje zedinjene domovine.« Dalje pravi: »Nimam ne želje ne pravice, da se vrtim v vzroke tragičnih dogodkov v skupščini, ki so stali življenje Stjepana Radiča in njegovega nečaka, dogodka, ki so razžalostili sree Vašega Veličanstva in vznemirili prijatelje Jugoslavije. Z velikodušnostjo ste poskušali utolažiti žalostne, prisrčno ste si prizadevali olajšati trpljenje in bol. Ne morem si misliti, da bi se bilo Vaše prizadevanje zmanjšalo, ali da bi se staro razmerje med Hrvati in Srbi moglo razplamteti v plamen, ki bi mogel razbiti enotnost skupne domovine. Rad to verujem, da bodo Srbi, Hrvati in Slovenci uvideli pogubne posledice nebrzdane strasti, jasen opomin nevarnosti, ki bi mogla ogroziti njihovo težko doseženo svobodo. Če bi naš glas mogel doseči do njih in do vseh vodij trojnega jugoslovanskega naroda, bi britanski prijatelji Jugoslavije blagonaklonjeno apelirali, da se spomnijo, da je njihovo osvobodjenje delo ne samo junaške vojske in simpatij, ki jih je Jugoslovanski odbor dosegel v prognanstvu za jugoslovansko stvar, nego da je kupljena z milijanskimi žrtvami zaveznikov, ki so žrtvovali svoje življenje in verovali, da se bo iz zavezniške zmage rodil boljši in pravičnejši svet.«

Na koncu pisma omenja Steed nalogo svojega pisma in pravi: »Radi tega tuji prijatelji Jugoslavije ne gledajo na njene težave s cenzorskega stališča. Oni se edino nadejajo, da bo nujnost sedanjih splošnih potreb podžgala nasmelejše in najdalekovidnejše njene državljane, da bodo segli drug drugemu v roke in delali, ne za te ali druge zasebne težnje, nego ga ustvaritev resničnega in svobodnega sistema sodelovanja za skupno dobro.«

Končno naslavlja Steed apel na Jugoslovane: »Mi dobronamerni prijatelji Jugoslavije v zapadni Evropi, apeliramo na narod Vašega Veličanstva, da pravočasno premisli vlogo, za katero bi njegova zemlja mogla biti poklicana, da jo odigra, da dokaže s svojim primerom, da nade, katere je zapadna Evropa na njega polagala v letih vojne, niso bile položene zastonj. To je, Sire, niz misli, katere bi predlagal s spoštovanjem Vašim podanim. Ako bi v njih nekaj našli, kar bi jih moglo žaliti ali raniti njihova čustva, naj se spomnijo, da morejo pogledi tistih, ki gledajo daleč, stvari obseči s širšim obzorjem, kakor pogledi tistih, ki so bliže prizorišča. S tem mi je čast, Sire, izreči Vašemu Veličanstvu iskreno spoštovanje. Wickham Steed.«

Müller o Ženevi ospel

v Pariz, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Po soglasnih poročilih pariških listov je nemški državni kanceler Müller na včerajšnji seji šeste komisije pristal na to, da komisija strokovnjakov prouči podrobnosti izpraznitve Porenja. V komisijo bodo imenovani zastopniki vseh šestih držav. Komisija se bo sestala meseca oktobra v Parizu. Müller je, sklicujoč se na to, da vztraja pri načelnem stališču Nemčije, pristal na to, da se prouči revizija Dawesovega načrta in takojšnja mobilizacija enega dela železniških obligacij paralelno z razpravami o izpraznitvi Porenja. Skupna vsota nemških dolgov se ima po vesteh »Petit Parisien« odmeriti tako, da se bo normalna anuiteta (sedaj 2.5 milijard mark) znatno zmanjšala. Smatra se, da so se o varnostni kontroli na Renu v glavnih obrisih sporazumeli. »Petit Parisien« piše, da se bodo pri tem ogibali besede »kontrola«. Ko bodo strokovnjaki v celoti uredili vprašanje izpraznitve Porenja in nemških reparacij, pišejo nekateri listi, kakor »Matin«, da se bo po ratifikaciji vseh udeleženi držav izpraznil tretji pas zasedenega ozemlja. »Matin« pristavlja, da pri tem kake varnostne garancije za Poljsko in Češkoslovaško ne pridejo v poštev, ker bi zmanjšale pomen lokarne in Kellogove pogodbe. Vsi listi poudarjajo, da je kljub vsem težkočam v kratkem pričakovati zaključek pogajanj, ker je polovica pota že opravljenega. Pričakuje se tudi, da bo današnji ministrski svet odobril Briandovo postopanje.

Pogajanja s Hrvati

Izjava dr. Marinkoviča — Glavni odbor NRS ne vodi posebnih pogajanj — do pogajanj mora priti

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Ob vhodu v narodno skupščino je dal danes opoldne dr. Laza Marković sledečo kratko izjavo na vprašanje časnikarjev, ali je glavni odbor vodil kakšna pogajanja s KDK: »Glavni odbor ni vodil s Hrvati nobenih pogajanj. Mi smo na stališču, in to je stališče NRS, da NRS kot celota želi sporazum s Hrvati. Sporazum se dela med strankami, ki imajo vse predpogoje, da sporazum tudi izvajajo. Mi mislimo, da mora priti do razgovorov in da se naj razgovori ne vršijo v slaščičarnah, marveč neposredno, kajti, če hočemo Hrvati ostati v tej državi, potem morajo stopiti v pogajanja. Če pa celo želijo razporoko, se to ne more zgoditi brez poprejšnjih pogajanj, ker predstavlja razporoko sporazum, kakor pravi dr. Maček. Sicer pa mi nismo za razporoko, marveč za katoliški zakon.«

„Vsaj deset besedi“

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Vukičević je imel dopoldne v radikalnem klubu sestanek z dr. Lazo Markovićem in pravosodnim ministrom Milorodom Vujčićem. Ko je odhajal iz kluba, so ga časnikarji prosili, da naj bi jim povedal vsaj deset besedi o snočnjem sestanku četvorne koalicije. Velja Vukičević je prišel na prste šteti besede in odgovoril: »O tem vprašajte predsednika vlade in ministra za notranje zadeve gospoda Antona Korošca. Tako vidite, povedal sem vam celo več, kakor deset besedi.«

Nihče noče razkola v NRS

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor smo včeraj poročali, obstoja med radikalnimi poslanci močna skupina, ki želi, da bi prišlo med klubom in glavnim odborom do pomiritve. Ugleden poslanec nam je izjavil sledeče: »Nam ni treba borbe, ker nihče od nas ni nobeno orožje za razkol v NRS. Zapazil sem, da obstojajo tudi v glavnem odboru različne struje. Tam se javljata predvsem Laza Marković in Voja Janjič. Nadejam se, da bosta tudi Subotič in Demajo delovala v tej smeri. Pri nas obstojajo vse nesloge v tem, da nekateri ljudje dražijo na eni strani Veljo Vukičevića, na drugi strani pa glavni odbor.«

Klubski odbor se bo sestal 19. t. m. ob 10 dopoldne. Ilija Mihajlovič, podpredsednik NRS-kluba nam je dejal, da se že pošiljajo članom klubskega odbora vabila. Tako tudi Stanojevič. Če kdo ne bi hotel priti na sejo, prevzema s tem vso odgovornost za posledice. Mi natančno izpolnjujemo resolucije NRS.

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Pred dnevi smo poročali, da je bil na seji glavnega odbora izvoljen odbor za spremembo pravil in spopolnitev programa stranke. Kakor smo zvedeli, je predlog za spremembo pravil postavil Marko Trifković. S tem predlogom soglašajo člani odbora. V tem predlogu je nekoliko odredb, ki urejujejo odnose med poslanskim klubom in glavnim odborom. Narodni radikalni stranki v bodoče ne bo načelovala osebnost, ampak petčlanski direktorij, ki bo imel predsednika, dva podpredsednika in dva člana. Ta direktorij ima nad stranko vso oblast in bo določal njeno politiko. Ta odbor se bo moral po Markovičevih izjavah vsako leto nanovo izvoliti.

Kaka labilnost?

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) V demokratskem klubu se je dopoldne vršila konferenca, katere so se udeležili gospodje Ljuba Davidović, Kosta Timotijević, Ilija Šumenković, Dragutin Pečić, Pera Marković in Kujundžić. Kakor smo že sporočili, odpotuje g. Davidović popjutrišnjem v kopališče Vrnjice. Ko so ga časnikarji vprašali, kaj je z govoricami, da je vlada labilna, se je g. Ljuba Davidović nasmejal in dejal: »Kaj? Kaka labilnost, kakšna kriza? To bi bilo nekaj za vas. Sicer pa labilno ali stabilno, jaz polujem popjutrišnjem v Vrnjice na oddih. Prvič v življenju potujem mirno na oddih.«

Lazič okreval

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Iz Zelazič, načelnik oddelka za javno varnost v notranjem ministristvu, na katerega se je nedavno izvršil atentat, je popolnoma okreval in je zopet prevzel v notranjem ministristvu svoje mesto.

Brezpogojno razčiščenje

Vse zahteva popolno razčiščenje orjunaških afer.

6 Zagreb, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Umor Egidija Perica je izzval med hrvatskim narodom veliko obsodbo teroristične orjunaške organizacije. Zadnji žalostni dogodki pa so pokazali, da so bili med orjunaši ljudje, ki niso šli v organizacijo z nobenimi političnimi cilji, marveč iz zločinskih razlogov. Vsa hrvatska javnost zahteva, da se pri tej priliki preiščejo vsa zločinska dela bivše Orjune in vsa dela, ki so jih izvršili mračni ljudje, in kdaj so gotovi politiki Orjuno podpirali.

6 Zagreb, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Pribičević se je po svoji stari navadi razgovarjal v slaščičarni »Manon« s časnikarji. Časnikarji so ga opozorili na glasove, da je bila SDS v ozki zvezi z Orjuno, nakar je Pribičević z rezkim glasom odvrnil: »To so klerikalne podlosti. To bi klerikalci hoteli. Toda to so si oni izmislili. Što se babi htelo, to se babi snilo. To vam pomenja ta vest. V to bi klerikalci hoteli danes to afero spraviti in si izmisljajo tako, da prinašajo celo imena tistih, ki so bili v zvezi z Orjuno. Sploh izhaja znaten del teh vesti od policije, ki je danes popolnoma v rokah dr. Korošca.« Na vprašanje časnikarjev, ali je bila kakšna zveza med Orjuno in SDS, je odgovoril: »Ne, nobene zveze ni bilo, posebno ne s slovensko Orjuno. Orjuna je bila od vsake stranke neodvisna organizacija, pa tudi od nas.« (O tem bomo mi še poročali. Bomo videli kaj bo rekel g. Pribičević na konkretne očitke.)

Delna stavka na Jesenicah

Jesenice, 14. sept. 1928.

V sredo, 12. t. m., je okrog 90 delavcev v žičarni Kranjske industrijske družbe na Jesenicah na Gorenjskem bilo prisiljenih v samoozbrambo zapustiti delo. Vzrok je šikaniranje, ki ga je vršila tovarna oziroma dotični obrat nad delavci potom nekega »paznika«, ki je opravljal delo mojstra. Ta »paznik« Kallan Anton je še primeroma mlad delavec. Bil je organiziran s svojo stranko pri socialistih. Radi pomanjkanja dela je odšel potem za nekaj časa v tujino, nakar pa je bil spet sprejet v tovarno na Jesenicah. Ker je, kot znano, Kranjska industrijska družba, katere večino delnic so dobili v roke Italijani, sedaj čisto v vodah samostojne demokratske stranke (v upravnem odboru so n. pr.: dr. Brezigar, dr. Puc, dr. Windischer), je mož prestopil k sokolski godbi. Res mu je to pomagalo, da je postal »paznik« in da je vršil delo mojstra. Mojster Tavčar pa se je »umaknil« v zavajalno. Samo po sebi je umetno, da je bolelo stare kvalificirane delavce, katerim Kallan ne seže do gležnjev, ko so videli, da se jih zato smatra za manj vredne, ker niso presedali k orjunašem ali kakim drugim demokratsko barvani organizaciji. Vsakogar boli, če vidi, da je po krivici zapostavljen, ni ga, ki ne bi bridko občutil, če se njegovo dolgoletno delo ne upošteva in če vidi, da pri tem uspeva bivši socialdemokrat zato, ker je postal — Sokol. Se bolj pa je seveda delavstvo bolelo šikaniranje, ki se je začelo v žičarni. Vsak ima napake, toda star kvalificiran delavec dela iz ljubezni do svojega vsakdanjega dela, ki je zrastle z njegovim življenjem, in ne prenaša, da mu brez potrebe kdo vedno grozi in na prste gleda. Naj se to zgodi, kolikor je pač potreba, pri mladih neizkušenih delavcih, ne pa pri onih, ki so s tovarno zrastle in pustili v njej svojo mladost in svoje moči. Najmanj pa se to ne sme goditi na način, kot se je to godilo v Schiller-Kersteinovem obratu!

Ni dvoma, da si je KID dala prav v tem oddelku izpričevalo, da psihologije delavstva sedanji odločilni faktorji, ki pač niso s tovarno zrastle, ampak rastle z demokratsko stranko v znani dobi PP-režima, prav nič ne poznajo. Brez veselja do dela se prav povsod slabo dela. In pripadnost delavca k skrhanim demokratski stranki gotovo ni prednost delavca, ampak le znak hrbtenice, ki tudi za veselo delo ni primerna. Ravnatelj obrata inž. Schiller (Nemec, ki ni naš državljan) je že toliko časa na Jesenicah, da bi to moral razumeti. In g. Kerstein, ki je domačin, bi — človek bi vsaj mislil — lahko šel preko zastaralih demokratskih predsodkov. Saj nismo bili včasih med vojno in po vojni taki »samostojni demokratje«, da bi bil tujec več kot domač Jesenčan. Znani vplivi pri vodstvu KID bodo končno tej sami škodovali! Marsikaj se pri nas počasi suče — Orjuna je šest let vpila po pravici in plačilo —, a vse pride ob svojem času na vrsto. Naj pomni KID, da slovensko ljudstvo jeseniških delavcev ne bo pozabilo. Čim prej se gotova gospoda izpametuje, toliko boljše zanjo samo.

Da se tega »paznika« iznebe in da se spravi v drugi oddelk, je delavstvo seglo po svojem obrambnem sredstvu: solidarnem nastopu. Poudarjamo, da se je zadeva vlekla že zelo dolgo in bi gotovo ne prišlo do neprijetnega spora, če bi bilo malo več uvidevnosti na strani tovarne. Ker dotičnika niso prestavili, je delavstvo žičarne zapustilo delo. Delavci vseh treh izmenjav so med seboj čisto solidarni. Ker je delo v žičarni s delom v žrebljarni, zavijalnici in v skladišču v tesni zvezi med seboj, bo brez dela večje število delavcev. V žrebljarni, kjer dela preko 100 delavcev, se je delo že danes ustavilo. Prepričani smo, da se delo lahko takoj zopet začne, če vodstvo pokaže malo dobre volje in malo manj odvisnosti od samostojne demokratske stranke.

Te notranje spore so hoteli gotovi — med delavstvom dobro znani krogi — izrabiti proti SLS in proti vladi dr. Korošca. S svojimi informacijami so dosegli, da je došlo na Jesenice mnogo orožništva in da je bilo pet delavcev celo aretiranih. Aretirani so bili: Mikel Matevž ml., Preželj Franc, Tavčar Janez, Režek in Košir Anton. Ko se je intrigantstvo na intervencijo SLS odkrilo, so bili seveda izpuščeni. Vse delni stavki se je hotelo dati obležje komunističnega rovarjenja. S tem bi bila gotova gospoda krita, češ, to so komunisti, torej... Na drugi strani pa so hoteli z orožništvom in z izigravanjem drugih varnostnih odredb vzbujati vtis, da se pod Koroščevo vlado delavstvo šikanira od strani oblasti — čotim je bila šikanira in intriga drugod. Grda igra je sedaj razkrinkana. To poudarjamo, da si KID zapomni in z njo njeni demokratje, da si jeseniško delavstvo ne bo dalo zmešati pojmov in bo iskalo svojega nasprotnika tam, kjer je v resnici, namreč v protiljudskem mišljenju znanih sokolskih, orjunaških krogov — ali kakor že hočete imenovati razne samostojno-demokratske kroge — in v njihovih prirojenih znanih denuncijantskih metodah, ki so povzročile slovenskemu narodu že toliko zla. — Še enkrat! Demokratskega gospodarstva pri KID mora biti konec. V tem smo solidarni vsi, ki slovensko mislimo. Kdor tega noče razumeti, naj gre, od koder je prišel. Tudi KID naj razume, da je na naših tleh in da smo me-

Pomoč po suši prizadetim

Anketa ljubljanskega oblastnega odbora

Ljubljanski oblastni odbor je sklical anketo oblastnih poslancev v svrhu proučitve, ki bi jih bilo podvzeti za točnejšo ugotovitev škodljivega vpliva letošnje suše ter kako je prizadetim priti na pomoč. Anketa se je vršila dne 13. t. m. v dvorani Kmetijske družbe od 10. do 13. ure. Udeležili so se je gg. predsednik oblastnega odbora dr. Marko Natlačen, narodni poslanec in minister n. r. dr. Fran Kulovec in oblastni poslanci iz prizadetih okrajev ter člani kmetijskega odseka oblastne skupščine.

Ob 10. uri je anketo otvoril predsednik obl. odbora g. dr. Marko Natlačen ter obrazložil pomen ankete, po katerem je zlasti nekako ugotoviti obseg škodljivih posledic suše. Udeležence je opozoril, naj vpoštevajo le stvarne in najnujnejše momente, ker so sredstva oblastnega odbora za tako pomožno akcijo pičila. Vso važnost pa je posvetiti vprašanju, da se ohrani sedanje stanje živine, posebno pa vprašanju preprečenja event. možnosti kake živinorejske krize.

Nato je pozval k besedi odbornika dr. Milavca, kateri je anketi predložil razpravni spor, po katerem bi bilo ugotoviti prizadete kraje ter intenziteto škode, podvzeti potrebne korake, da se izvede najintenzivnejša samopreskrba ter pomoč oblasti, kolikor in kakor bi bila potrebna za nabavo krmil in izposlovanje ugodnih prevoznih tarifov za ta slučaj; zlasti pa bo gledati, da ne bo trpela reja plemenske živine in bo temu vprašanju posvetiti vso skrb. Glede ljudske prehrane je na podlagi dosedanjih poizvedb mnenja, da je potrebna tudi akcija za cenejšo nabavo sladkorja v svrhu pridelovanja petijota, dalje za nabavo pšenice in koruze.

Iz poročil poslancev se je ugotovil obseg škodljivih posledic suše po posameznih okrajih tako v ljudsko, kakor živinsko preskrbovalnem oziru. Storjeni so bili predlogi glede najboljše izkoriščanja pašne, zbiranja dobrih

zasilnih krmil, pribave močnih krmil, posebno otrobov, glede izkoriščanja različnih odpadkov kmetijskih obratov, ki so uporabljivi kot krma ter event. dobave sladkorne melase. Živinorejcem bo treba dati navodila in pouk o racionalni izrabi danih pravih in pomožnih krmil, predvsem pa o močnejši uporabi slame in sličnega v rezanci, da se s suhim senom varčuje, za na pomlad pa skrbeti za čim zgodnejšo pridelavo zelene krme kot krmne mešanice, pribave cenene živinske soli itd. V zvezi s tem se je razpravljalo tudi vprašanje zatiranja raznih škodljivcev, posebno divjih prašičev, vprašanje pašnje olajšave, v slučaju potrebe prepovedi izvoza krme, preprečenje spekulacij na padec živinskih tržnih cen in olajšanje izvoza živine, pritegnitev občin in okrajev, da za izboljšanje reje plemenske živine in za pospeševanje kmetijstva sploh predvidevajo stalne proračunske postavke, subvencioniranje rejcev plemenjakov ter izposlovanje državnih podpor za vzdrževanje žrebec v privatni oskrbi.

Preskrbel naj bi se brezobrestni kredit na dolgoročno amortizacijo za direktno ali z oblastnim odborom kombinirano preskrbo krmil in bi se naj sploh v pomožno akcijo angažirala tudi država.

Glede ljudske prehrane so se čuli predlogi za pravočasno preskrbo semen, zlasti krompirja in fižola, ter za oskrbo pasivnih krajev s koruzo po znižani ceni.

K sklepu je oblastni odbornik dr. Milavec obljubil, da bo oblastni odbor začel v okviru razpoložljivih sredstev takojšnjo pomožno akcijo. Za ugotovitev pomanjkanja se otvorijo takoj strokovne komisije in po njih poročilih ter nasvetih se bo akcija izvršila.

Zahvalivši se udeležencem za udeležitev ankete, pozove še enkrat vse poslance, da vsak v svojem okrožju deluje po najboljših močeh za oblažitev veld suše nastale gospodarske škode.

Španska ustaja zelo resna

v London, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Angleški jutranji listi javljajo nadaljnje vesti o aretacijah iz vseh delov Španije, posebno iz Katalonije in drugih severnih provinc, pa tudi iz Lineje, Algecirasa in sosednjine Gibraltarja. Poroča se, da znaša število političnih vjetnikov več kot 4000. Med njimi je mnogo visokih vojaških osebnosti, uradnikov, častnikov in celo duhovnikov. Začetnik pokreta je baje voditelj levih radikalov Alessandro Lery. Tudi v Madridu samem je bilo aretiranih mnogo vojaških oseb, ki so opozicijskega mišljenja.

v Henday, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Pot-

nlki, ki so dospeli iz Madrida, poročajo, da je bilo večeraj v Madridu zaprtih več kot 200 oseb, med njimi šef republikanske stranke Alessandro Lery, bivši poslanec Augustano in mnogo drugih. Nekateri so se rešili z begom. V Valenciji je bil aretiranih bivši poslanec Hastrovio, v Barceloni pa tudi drugi republikanci in katalonski intelektualci. Skupno je bilo aretiranih več kot 300 oseb, izključno republikancev, komunistov in levičarskih elementov. Aretirane so bile mnoge visoke vojaške osebe, med njimi dva armadna poveljnika in mnogo visokih častnikov, ki so se odlikovali v Maroku.

Napad na Hlinkovo tiskarno

v Praga, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Bulvarni list »Poledni list« objavlja izpoved nekega inženjerja Palouneka, ki je bil kot major ruskih legionarjev v češkoslovaški vojniski službi in ki izjavlja, da je meseca marca 1920 neposredno pred volitvami v češkoslovaški parlament dobil nalog, zažgati tiskarno slovaške ljudske stranke v Rosenbergu, da onemogoči stranki volilno agitacijo. Tiskarno je imel zažgati z vžigalno bombo, ki je bila pripravljena v vrtu vile takratnega vojnega ministra Klobača. Palounek je izvršil nalog s pomočjo nekega nadporočnika in poročnika dne 26. marca 1920, napad pa ni uspel. Palounek je sedaj iz maščevanja zadevo ovadil praškemu državnemu pravdnstvu, ki pa je ovadbo odklonilo. »Poledni list« poroča, da voditelj Slovaške ljudske stranke to navedbo potrjuje. Požar se takrat samo zato ni zanetil, ker so bombo opazili pravočasno in jo odstranili. Hlinka bo o tej stvari spregovoril v »Slovaku« in zahteval obnovev preiskave.

Ponarejanje drahem

v Atene, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Policija je prišla na sled veliki aferi radi ponarejanja denarja. Ze več let se je ponarejanje egiptski, turški in angleški zlati in srebrni denar ter grški bankovci po 500 drahem. Policija je zaprla nekega bankirja, več njegovih uslužbencev in nekatere menjalce denarja. Pričakovati je še nadaljnjih aretacij.

Izpopolnitev francoske vlade

v Pariz, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji ministrskega sveta, ki je bila na poletnem bivališču državnega predsednika Doumerguea je bil za naslednika ponesrečenega Bokanowskega imenovan senator Cherou. Za ministra v novo osnovanem ministrstvu za zrakoplovstvo je bil imenovan posla-

toč gotove družbe do grla siti. Gori opisana obrambna stavka delavstva vpije po izmenjavi in temeljiti remeduri.

in zunanjepolitični kurz bo ostal neizpremenjen. Uprava bo razdeljena na 10 prefektur, 38 podprefektur in na 60 občin, ki bodo volile samouprave. Albanija bo delala v miru in bo elementu miru.

v Tirana, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Uradno se poroča, da je predsednik Združenih držav Coolidge poslal kralju Zogu brzojavno čestitko o priliki zasedbe albanskega prestola.

Britianu o lepi bodočnosti Romunije

v Rim, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Romunski ministrski predsednik Bratianu, ki se je zadnje dni nahajal na Lidu, je dovolil častnikarjem razgovor, kateremu je prisostvoval tudi Titulescu. Na vprašanje je odgovoril Titulescu, da je odstopil kot zunanji minister, ker je nujen potreben počitka. Ministrski predsednik Bratianu je izjavil, da vidi v prerojenju Italije utemeljeno upanje za ugoden povzdig romunskega naroda. Bratianu je omenil tesno sodelovanje Italije in Romunije v preteklosti in boje, ki sta jih izvojevali obe državi v svetovni vojni ramo ob rami. Rekel je: »Smatram se srečnega, ko morem ugotoviti, da so naši odnošaji z Italijo najboljši. Zelimo pa tudi, da bi ti politični, gospodarski in kulturni odnošaji med obema latinskima sestrarna postali vedno pristronejši. S stabilizacijo leja se prične nova bodočnost Romunije. Po izvršeni stabilizaciji bomo mogli začeti graditi novo Romunijo, ki izhaja iz strašne krize svetovne vojne bolj strnjena kakor prej. Kriza dinastije ne bo imela nobenih posledic, ker se za ta problem ne interesira nobena stranka več. Romunija, ki ima monarhističen režim, more samo pozdravljati spremembo režima v Albaniji.

V koš

n Belgrad, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Iz Zeneve poročajo, da se je smatralo dr. Pernarjevo pismo za popolnoma navadno pismo in je bilo vrženo v koš. Kako je bila sprejeta Pernarjeva peticija, se najbolje vidi iz tega, da je isti večer ravnatelj oddelka, ki je pismo sprejel, priredil večerjo na čast jugoslovanskim častnikarjem.

Zračni manevri

v Paris, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Jutri se bodo začeli v Le Bourgetu veliki zračni manevri. Podlaga manevrov je domneva, da je sovražnik z letalskimi bombami uničil letališče v Le Bourgetu. Pri tem bodo preizkušali najnovejša obrambna sredstva.

Sevilla pristan za zrakoplovce

v Friedrichshafen, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Med špansko vlado in družbo za graditev zrakoplovov Zeppelin se je sklenila pogodba za zgradbo velikega pristanišča za zrakoplove pri Seville. Lopa za zrakoplove, ki bo dolga 128 m, široka 250 m in visoka 65 m, se bo zgradila v enem letu.

Top se razpočil

v Costanea, 14. sept. (Tel. »Slov.«) V bližini Costance se vršijo vojaški manevri, na katerih se je večeraj pripetila nesreča. Pri obrambi proti zračnemu napadu se je razpočil top, pri čemer je bilo težko ranjenih 6 mož in 1 častnik.

Dva gradova pogorela

v Praga, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Požar je uničil dva znamenita gradova na Slovaškem. Pogorel je grad Suha pri Trnovi, last Odoškanskega, in znameniti Andrássyjev grad v Trebiševu.

Drobne vesti

v Milan, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Ruski letalec Čuhnovski bo z Junkersovim letalom na »Krasin« prodrli do meje kompaktne ledu vzhodno od otoka Foyna in od tam nadaljeval poizvedovanja po Nobilevi skupini, ki je ostala pri zrakoplovu »Italia«. Ker na severu že nastaja polarna noč, bo poizvedovanje zelo težko.

v Milan, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Italijanski poštni parnik T. B. je v pristanišču Gagliari zadel ob pomol in se poškodoval. Potniki, med katerimi je bil tudi general Nobile, so se rešili.

v Paris, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Francoska ladja »Ile de France«, ki se vrača iz Amerike, je poslala naprej v Le Bourget svoje letalo, katero pa še ni prispelo na svoje mesto in se pogreša.

KOVINE.

v London, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 63.0625—63.125, tri mesece 63.0625 do 63.625. Elektrolit 69—69.5. Best Selected 65.25 do 66.5, Strong 94. Cin: per kasa 211.875 do 212.125, tri mesece 210.5—210.75. Svinec: tuji 21.8125, bližnji 22.0625. Cink: bližnji 24.4375, tuji 24.6875. Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. Antimon reg. 59.5—60. Bela pločevina 18.125. Živo srebro 23.75—24. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Wolfram 15.875. Platina: surova 17. Zlato 84.11.25.

Dunajska vremenska napoved: Hladno, oblačno vreme bo trajalo dalje, na Stajerskem in Koroškem bo morda še deževno.

Novosadska vremenska napoved: V Sloveniji oblačno, včasih dež.

Ko je bilo orjunaštvo na vrhuncu

Nadaljujmo s famoznim aktom velikega župana dr. Baltiča in njegovega prosvetarja dr. Pestotnika. Prinašamo akt v prevodu, original je pisan v naravnost hlapčevski srbsčini. Današnji drugi del utemeljuje prvi del, ki vsebuje predlog ukrepov proti Orlom. Ta drugi del je hujši kot prvi. Kam bi bili prišli, če bi nam še vladal Baltič?

Po vsem, česar smo vajeni od samostojnih demokratov, ne bi vendarle nikdar mislili, da so zmogli kaj takega. Takoj v prvem odstavku: »Duh sovražni ime Srb in pravoslavje...« Ne komentiramo teh besedi. Ni jih mogoče komentirati, ker je vsak izraz premil.

»Strupeni katoliški duhovniki« so predmet napadov v takih oblikah, podtikanih in insinuiranih, da jih zopet kvalificirati ni mogoče.

Dr. Baltič se posebno zavaruje, da se Orlom ne bi sodilo po tem, kakršni so, kakor javno nastopajo, kakršen program imajo, ker vse to je samo pesek v oči. Resnično je samo to, kar dr. Baltič opisuje.

Odstavek o katehetu in pravoslavni cerkvi je sam na sebi nedolžen. Toda tisto, kar je katehet »zraven povedal«, in pa dr. Baltičeva razlaga besede »razkolnik«, v tem je teža.

Čudovit vpliv imajo po dr. Baltiču na državno vzgojo Marijine kongregacije, Marijina zabavišča, pobožnosti, gledališke predstave, sportne igre in cerkveno petje...

Drugi odstavkov ni treba razlagati. Sami govore preveč. Vsi konkretni očitki proti Orlom, zlasti pa očitek nemoralnega ponašanja v orlovskem domu v Gorjah pri Bledu so se v uradni preiskavi izkazali kot neutemeljeni in neresnični. Dr. Baltič si je s tem pred slovenskim ljudstvom užgal poseben žig.

Orel — politik separatist

a) Orlovska organizacija se je osnovala iz političnih in verskih motivov proti »Sokolu«, ki ima za seboj staro in dobro utrjeno tradicijo narodne in državne vzgoje. Orel vsebuje po vsem udejstvovanju politične, separatistične tendence, verske nestrpnosti in izključno katoliške konfesionalnosti. Duh, ki živi v teh organizacijah, sovraži ime Srb in pravoslavje. V vrstah orlovske organizacije je prepovedano branje narodnih listov in med njimi je razširjeno izključno časopisje s separatistično tendenco, ki ga izdajajo različna društva katoliških duhovnikov, »Jugoslovanska (katoliška) tiskarna« itd. Nekatoličnik nima vstopa v orlovsko društvo. Smer in delo se v orlovski organizaciji naslanja na vodilne činitele, ki so merodajni za politično smer Slovenske ljudske stranke v Sloveniji (Korošec) in na vodilne kroge školiškega ordinariata v Ljubljani. Vodilni činitelji v Orlu so obenem glavni in najfanatičnejši funkcionarji in politični delavci vaških organizacij Slovenske ljudske stranke. V odborih orlovske organizacije so mlajši, povečini skrajno strupeni (otrovni) katoliški duhovniki. Imamo pismene dokaze iz zadnjih volitev o najožjem političnem sodelovanju vseh teh klerikalnih, lažikulturnih organizacij z oficelnim načelnštvom Slovenske ljudske stranke. Ugotavljamo, da vse plemensko sovraštvo, preziranje srbskega plemena, borbo proti celokupnosti in nede-

ljivosti naše kraljevine, proti obstoječi ustavi itd. povzročajo osebe, ki spadajo v ta krog miselnega razpoloženja, ki so člani in funkcionarji orlovske organizacije. To so večinoma ljudje, ki socialno malo pomenijo, toda zastrupljeni po separatističnih organizacijah in duhovnih (parohijah), zastrupljajo kot agitatorji po vaseh naš narod politično in sejejo med naš narod seme plemenskega sovraštva in verske nestrpnosti.

Ne verujte Orlom, ampak Baltiču

To politično smer je treba presojeti edino po dejstvih, a ne po pisanem programu, kakor tudi ne po oficelnih izjavah, in ne po kaki psevdopatriotični zunanji manifestaciji, na katere pozivlja organizacija najvišje državne zastopnike, da jim nameče peska v oči. Dejstvo je, da so ti ljudje zanetili toliko sovražnosti proti Srbom in pravoslavju po naših vaseh, da človek pogosto ni varen svojega življenja, če se patriotsko javno zavzema za državo, za srbski narod ali za velike naloge, ki jih je pravoslavje izvršilo med Slovenci. Kako se sistematično širi sovraštvo celo v šoli, dokazuje slučaj kateheta v samostanski šoli v Škofji Loki. Izvleček iz njegovega diktata za učence se glasi:

O pravoslavni cerkvi

b) »O pravoslavni cerkvi: To cerkev je začel ustanavljati oholi človek Kocel. L. 867. se je začel upirati papežu ter je odpadel od sv. Cerkve. Mihael Cerurarius pa je l. 1054. za vedno odpadel in je tako nastal žalosten razkol. Katera je glavna razlika med našo in pravoslavno cerkvijo? Katoličani priznavajo rimskega papeža za poglavarja sv. Cerkve in namestnika Jezusa Kristusa, a pravoslavni ga ne priznajo. Ravnotako ne priznavajo papežev nezmotljivosti.

Kazen, ki je doletela razkolnike? Pravoslavni so klicali: »Raje imamo Turke kot papeža.« In dogodilo se je tako: L. 1453., ravno 400 let, odkar so bili odpadli od sv. Cerkve, prihrumeli so Turki v Carigrad in so spreminili prekrasno cerkev sv. Sofije v turško mošejo.

Srbi so ravnotako pravoslavni kot drugi razkolniki.

Ce se je katehet upal v tem smislu narekovati učencem v šolske zvezke, si lahko mislimo, kakšno šole je moralo biti tolmačenje tega narekovanja. Pripomnim, da ima beseda »razkolnik« najslabši pomen: »Izvržek človeka« v verskem smislu srednjega veka, »človeka-razbojnika«, »nevernega odpadnika«.

Moramo pomisliti, kaj vse je ta katehet šole pripovedoval v razlagi, kar v zvezkih ni zapisano. Ali naj se vse to mirno gleda? Pozvani smo, da čuvamo to s potoki krvi osvojenino in z grmadami kosti poginulih junakov zgrejeno državo in da se poslužimo vsega, da očistimo našo zemljo individuov, ki rušijo temelje države.

Premalo liberalcev v učiteljsku

c) Vpliv teh organizacij je zelo škodljiv za izobrazbo mladine v nacionalnem državnem duhu. To kažejo dnevni pojavi v naših zavodih, ki kljub temu, da se to delo vrši več ali manj tajno, prodirajo na dan v različnih

oblikah. Samo v ljubljanski učiteljski šoli imamo letos okoli 45 odstotkov učencev obeh spolov, ki so separatistično usmerjeni, in ti naj bodo bodoči pionirji naše narodne prosvete. Pretežna večina teh učencev je organizirana v »Orlu«, v Marijinih kongregacijah in drugih združenjih, ki so duševno tem paralelna.

cerkveno petje

d) To politično smer med šolsko mladino podpirajo vzporedno razna svobodna združenja verskega in političnega značaja: kongregacija, Marijina zabavišča v osnovnih šolah, gledališke predstave, sportne igre, cerkveno petje, predavanja v mladinskih domovih, deški in dekliški sestanki, ki se vrše popoldne in zvečer brez nadziranja šolske oblasti, pod vodstvom v ta namen odrejenih duhovnikov, katehetov, duhovniških kandidatov v semeniščih, visokošolcev, separatistov itd. Separatistično misleči učitelji in učiteljice pa tajno tirajo šolsko mladež v zavodih, da posečajo in se vpisujejo v ta društva. Večkrat se pritožujejo roditelji, da srednješolska mladina radi večernih verskih vaj nima časa za študij, in da so zaradi tega vzgojni uspehi slabi. Verska prenapetost in neznosni fanatizem so posledice te vzgoje. Ločitev duhov med normalno vzgojeno mladino in tisto, ki raste pod cerkvenim in politično-separatističnim vplivom, gre od srednje šole doli do prvih začetnih razredov. Ločitev se pojavlja po razredih v medsebojnem sovraštvu, tako da izgineva medsebojna znosnost in tovariški duh, ki sta prva pogoja vzgoje za skupno misel in enako nazoriranje o narodu in državi. Ta nagnusna (skaredna) vzgoja izza zidov ruši vse dobre vzgojne vplive šole.

Uradno preganjam

e) Vpliv politikujočih duhovščine je treba z vsemi silami zatirati in preprečiti, da bi to duhovništvo imelo kako zvezo s šolsko mladino. Uradno preganjam radi separatistične politike v šoli pet katechetov, o čemer bom poslal posebno poročilo. Niso redki pojavi, da napačni nazori, vsesani v katoliških semeniščih glede odnosov Cerkve do države, preidejo na šolsko mladino: Kakor, Cerkev kot institucija je od Boga nadrejena državi, kaj nas briga odločitve kraljevske vlade. V mladini se zatira pravilno pojmovanje, da je država najvišja pravna in socialna institucija, čije avtoriteta mora biti radi reda nedotakljiva. Cerkev in njeni vzgojni vplivi hočejo dvigniti svojo avtoriteto nad državo, so sovražniki miru, reda, notranje konsolidacije, neprestano podpirajo nov ogenj neprijateljstva in anarhije. Mora se vse storiti, da se dvigne suverenost države nad narodom in s tem moralna samozavest naroda. Na tej misli slone temelji te države in troimenega naroda, njegov razvoj in napredek.

Gorje pri Bledu

f) Iz zapisnika šolske konference večrazredne osnovne šole v Gorjah na Gorenjskem meseca decembra 1924 se jasno vidi strašna pokvarjenost orlovske šolske mladine popolnoma seksualnega značaja. Uradna preiskava in vse okoliščine jasno dokazujejo, da je leglo vsega zla tamošnji orlovski dom, kjer se zbira

šolska mladež obojega spola istočasno in brez nadzorstva. Ljubavna korespondenca med šolsko mladino je pokazala tako pokvarjenost in gnusno mišljenje, da se ni upal tega čitati šolski upravitelj pred navzočim ženskim osebjem učiteljskega zbora. Prepoved obiskovati ta katoliški lokal in izključitev posameznikov je bila seveda nujna posledica.

Študentske vaje

g) Obvestili so me, da ima separatistično dijaštvo srednjih šol v »Jugoslovanski (katoliški) tiskarni« in v »Alojzijevišču« tu v Ljubljani posebne polit. šole in vaje v pisateljskih sposobnostih žurnalističnih člankov in govorniške vaje. Vsakdo dobi temo iz politične ideologije separatistov, ki jo do prihodnjega sestanka obdela in odda, ali pismeno, ali pa predava po sholastičnem načinu srednjega veka. Kurze vodijo člani uredništva »Slovenca«, separatistični visokošolci in za to odrejeni duhovniki-žurnalisti.

h) Zapadni slovenski del naše države zavzema i zemljepisno i politično espcnirano mesto med nemškim in italijanskim ozemljem. Ravno ta zemlja, eventualni etapni prostor za vojno brambo, mora biti v državnem oziru čista in jasna kot kolnce, krepka kot granit. Če sta si v prošlosti na tej zemlji podajala roko Dunaj in Rim, jo moramo pa v bodočnosti privezati na nacionalno mišljenje pravih Jugoslovancev.

Ravnatelj izven šole

i) Opozoril sem že na to smer škodljive vzgoje naše srednješolske ravnatelje. Smatram pa potrebno, da dobe zadevna navodila in odredbe tudi naravnost od ministrstva. Srednješolski učiteljski zbori in vse vzgojno osebje v vseh šolah mora obračati posebno pozornost temu, da se pri zaprtih vratih pri raznih sestankih po različnih tajnih dijaških klubih mladina ne odvaja od prave narodne in državne duševne smeri. Direktor mora spremljati vzgojni razvoj učencev z ozirom na njihovo notranjost in se ne sme samo omejevati na kontrolo dosežene stopnje znanja in predpisanega šolskega gradiva. Srednješolski direktor pa danes z malimi izjemami sploh ne ve, kaj se z mladino izven šole dogaja, kako mladina misli in kako je razpoložena napram temeljnim državnim idejam. Posebno vidim, da ni krepkega sodelovanja učiteljskih zborov po intencijah višje šolske oblasti. Uradnih poročil v tem oziru šolske konference sploh ne delajo. Tajnih poročil ravnatelji ne morejo dati, ker omejujejo svoje delo izključno na kontrolo teoretičnega znanja učencev. Merilo za direktorjevo sposobnost naj bo zá-upen vpogled v učenčevo zunanost in notranjost.

Nadzorniki za zasebno življenje

Ravnatelj šole se mora smatrati za odgovornega činitelja za patriotično in narodno vzgojo šolske mladine in zaradi tega mora ravnati po intencijah višje šolske oblasti in mora biti o vseh zadevnih pojavih med šolsko mladino in učiteljstvom dobro poučen. S poročili na višjo šolsko oblast mora iniciativno podpirati intencije državne šolske politike.

Na podlagi teh izvajanj prosim ministrstvo za prosveto, da odobri gornje predloge na korist utrditve narodne in državne vzgoje šolske mladine in da izda k že obstoječim naredbam izvršilne odloke. Čimprej se to zgodi, tembolje, toliko hitreje bo prišlo ozdravljenje.

Veliki župan: dr. Baltič s. r.
Sopodpisan dr. Pestotnik.

Gustave Boncoeur:

Človek in bogatin

Gospod Marcel Rouge je sedel v naslanjaču in se odpočival od svojega brezdelja. Tudi brezdelje je muka in breme, morda najneznosnejše breme, ki ga je že skoro kot zlo občutil posebno Marcel Rouge, predsednik, upravni svetnik in nadzornik mnogih podjetij, zdaj na letovišču v svoji vili sredi samotne pokrajine. Zares, gospod Marcel Rouge je bil preveč delaven človek, da bi se mogel navduševati ob lepoti poletnih večerov, solčnih zahodov, vzhajanju meseca in zvenenju nočnega vesoljstva. V svojem uradu je bil gospod, gospod z veliko začetnico, ki so se mu vsi klanjali do tal, sledili najneznatnejši njegovi kretnji z upom in strahom, lovili najbrezpomembnejšo njegovo besedo in ga, skratka, sploh tako razvadjali, da si je že celo sam začel domišljati, da je izbranec, ki vodi usodo po svoji mili volji. Tu pa je vse drugače. Tu, kjer mu ukazuje narava. Solnce n. pr. se kar zlepa potuhne in prikljice v zameno goste megle in temne oblake, ti pa privedejo s seboj dež in točo, vihar in nalive. Tudi družbe ni nobene. Prijatelji, ki ga je bil zamen pričakoval tri dni, mu je brzojavil, da je moral po nujnih opravkih odpotovati v Anglijo, žena njegova živi v Nizzi, otrok nima. Edino razvedrilo so mu knjige. Knjiga mu je sicer stvar, ki jo vzame le mlad človek v roke, poklicni pisatelj, ali pa neživljenjski sanjač, toda, čudo, celo gospod z veliko začetnico, gospod predsednik Marcel Rouge si je moral poiskati to stvar, da si prežene dolgočasne zadnjih dni. Čita seveda z izrazom omalovaževanja. To, kar čita, je vse izmišljeno: vsa ta vzdihovanja, vsa ta razmetavanja, ti problemi... Moj Bog: problemi — kaj še! Problemi: plod bolnih

možganov! Resnično je samo eno na svetu: kupčija. Pri kupčiji pa je treba ostrega pogleda, detektivsko spretno mrežavosti in neizprosne odločnosti, ki se utegne čisto zakriniti z izrazom skrajne vdanosti in človekoljubnosti. Gospod Marcel Rouge pozna tudi človeka do dna. Človek je po njegovih izkušnjah zver, ki jo je treba znati krotiti, varati, zasužnjevat. Nikomur zaupati, za vsako besedo iskati nasprotni zmisel, vsako kretnjo smatrati kot napad. Ali kadar človek, kot je Marcel Rouge, nima prilike za borbo, tedaj mu preti nevarnost, da se poleni in zanemari, še več: zgodi se celo, da se tak človek, čeprav morda za trenutek, izneveri sebi samemu.

V tej soparni popoldanski uri se je zares Marcel Rouge izneveril samemu sebi, kajti doživel je čudež. Ta čudež pa je stopil predenj v obliki in podobi plahega tridesetletnega moža dokaj skromne vnanjosti, toda neverjetno vplivnega izraza. Njegove velike sinje oči so zrle tako mirno in odločno (dasi je iz njih sevala tudi globoka žalost), da je celo gospod Marcel Rouge osupnil in se ni niti zavedel, da bi moral tihega došleca osorno zavrniti, ker je prišel tako tiho in nepričakovano. Moj Bog, ali bi ne bil ta človek proroške vnanjosti (močna črna brada in prav tako gosti lasje so mu obdajali obličje) prav lahko najet napadalec v službi nasprotnega kapitala, ki mu je bil industrijalec gospod Marcel Rouge nevaren tekmeč? Ali na vse to predsednik v naslanjaču in s knjigo v roki niti pomislil ni, čeprav se je za trenutek neprijetno zganil, ko je videl pred sabo čudnega tučja, ki mu je izročil sinji letak in že hotel prav tako tiho oditi. Predsednik Marcel Rouge pa je razgrnil letak, in ko je naglo z očmi preletel nekaj vrst, natisnjenih z debelimi črkami, velel tučju, naj počaka. Na letaku je bilo napisano sledeče:

ČLOVEK! ČLOVEK! ČLOVEK!

Ustavi se in premisli. Ali je še v tebi duša? Tista duša, ki se je veselila lepote materinske ljubezni, bratovske ljubezni in nedolžnih zabav. Človek, zamisli se v svojo otroško dobo in bodi spet človek, da se boš oteel, kajti dan sodbe je blizu. Ne bo te uničila svinčenka, ne strup, ne bodalo, uničila pa te bo praznosta, ki jo je v tebi ostavila pobežla duša. Poklič! svojo dušo nazaj!

Zveza bratov vesoljnega osvobođenja.

»Kaj je to?« je zagodrnjal gospod Marcel Rouge in položil letak na mizo.

»Naš poslednji klic, svarilo ob dvanajsti uri...« je odvrnil neznan glasnik.

»In, če se ne zmeni nihče za ta klic...?« je vprašal gospod Rouge.

»Teda je vsako upanje zaman... Dovolj je, da opozarjamo,« je pripomnil tuječ.

Rouge, ki mu je slutnja povedala, da se mu ni treba bati neznanega gosta, čigar edino orožje je bila beseda, je privzel medel smehljaj in začel govoriti (tučju je namignil, naj sede): »Vidite, dragi moj, vi ste zares zanimivost. Ne poznam vas, toda ne motim se, če trdim, da ste pesniško navdahnjen človek...«

»Niti najmanj ne, gospod predsednik. Če bi bil pesnik, bi težko vedel za vaše bivališče in za vaše visoko ime, gospod predsednik. Jaz n. pr. sem izvrstno podkovan v trgovskih znanostih...«

»Tako...?« se je zavzel gospod Rouge.

»Še več,« je oni pojasnjeval, »jaz sem v razdobju osmih let mnogo preživel. Bil sem ravnatelj dveh velikih trgovskih podjetij in ene banke. Bil sem duša koncernu, ki je ogrožal celo vaš obstoj, gospod predsednik. Bil sem, recimo, nevaren človek. Da, zdaj se smehljam. Zdaj sem spregledal in sem brat.«

In na vso moč osupelmu predsedniku je »brat« pripovedoval svoje življenje kakor

pravljico, ki je imela to prednost, da je bila od konca do kraja resnična. Pripovedoval je tako resnobno in vžičeno, da je bil celo ta hladni bankir očaran. Pripovedoval je o novem času in novi vesti, ki se oglašja v človeku. O osvobođenju življenja iz spon greha in zla. O čistosti in srčnosti. O ljubezni do vsega živega. Nenadoma ga je predsednik prekinil.

»In mislite, da niste samo vi spokornik iz te družbe?«

»Mnog nas je!« je poudaril blagovestnik, »vedno večja je armada spoznavavcev in skepticov...«

»Teda vam tudi jaz obljubim svojo pomoč...« Po teh besedah je predsednik potegnil iz listnice bankovec in ga izročil začudenemu agentu vesoljnega bratstva.

»Ne, ne! Mi ne sprejemamo denarja!« je vzkliknil neznanec. »Zadošča nam dejstvo, da ste tudi vi sprejeli naše poslanstvo in upanje, da bo tudi v vas obrodila naša beseda lep sad.«

»Vi ste čudovit človek!« se je predsednik razvnel in spremil tučja spoštljivo do vrat. In ko je tuječ odhajal čez vrt, ves ganjen, ker je menil, da je obnovil v predsedniku že uspavano vest in ljubezen, se je predsednik sam pri sebi zadovoljno smehljaj in si govoril: »Le tako naprej! Čim več bo teh bratov v ljubezni, tem silnejša bo naša moč, kajti mnogo lažje bomo ribarili v kalnem in osvojevali bogastvo, ki si ga bodo pustili vzeti ti ponižni bratje in sestre v Gospodu...«

★

Resnično: Lažje je priti kameli skozi švankino uho kot bogatinu v nebesa.

Prevel M. J

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sobota, 15. sept. Nikomed, Porfirij, Melita.
— Solnce vzhaja ob 5.44 in zaide ob 6.06. —
259. dan v letu.

ZGODOVINSKI DNEVI.

15. septembra: 1869 se je rodil slikar Fritz Overbeck. — 1886 se je v Morayski Ostravi utrgal most na verige, ko je šel čezenj ulanski eskadron. — 1812 se je Napoleon I. nastanil v Moskvi. — 1014 je umrl bolgarski car Samuel. — 1612 se je v Parizu rodil francoski pisatelj Fr. Larocheoucauld. — 1879 se je rodil ameriški pisatelj J. Fennimore Cooper. — 1824 se je rodil ustvaritelj psihologije narodov Moritz Lazarus.

★ Umrla je v Ribnici gospa Ana Skubic roj. Zupančič, mati tamkajšnjega dekana in oblastnega poslanca g. Antona Skubica. Dosegla je visoko starost 90 let. Pogreb bo danes popoldne ob pol 5 na pokopališču v Hrovači.

★ Osemdeseti rojstni dan praznuje danes daleč na okoli znani gostilničar in mesar na Vrhniki g. Franc Korenčan. Čilega in zdravega kakor je, nam ga Bog ohrani še mnogo let.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Albina Forster, zobotehničarka iz Ljubljane; Jakob Pavša, posestnik iz Slov. Bistrice; Marija Schwarz iz Sv. Lenarta in Jakob Kovačič, posestnik iz Podbrezja.

★ Jugoslovanske šumarsko združenje ima svojo vsakoletno glavno skupščino letos v Zagrebu v dneh 7. do 9. oktobra. Poleg običajnega obravnavanja društvenih zadev na takih zborovanjih bo zanimalo gozdarske kroge predvse: »O krajiškim imovnim opčinam«. Celo zborovanje bo zaključil izlet v okoliške gozdove zagrebskega mesta. Predloženo letno poročilo omenja med drugim s polnim priznanjem intenzivno delovanje gozdarske podružnice v Ljubljani ter poudarja njen pameten sklep, da lahko izdaja svoj »Šumarski list« za naše ožje slovenske razmere. To misel tudi mi pozdravljamo, ker smo prepričani, da bo od tega črpal največje koristi naš slovenski mali gozdni posestnik, kojemu tvori naš gozd bistveni del njegovega skromnega kmečkega gospodarstva. S tega vidika se mora tudi gibati podrobna gozdarska izobrazba med našim kmečkim ljudstvom.

★ Prijave za tečaje »Brezalkoholne produkcije« se več ne sprejemajo, ker je predavatelj oddan skoro za mesec dni naprej. Prihodnje leto bo »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani pričela s prirejanjem tečajev že meseca julija, ker vlada za pripravljanje brezalkoholnih sokov veliko zanimanje po vseh sadnih in vinorodnih krajih.

★ Romanje na Trsat bo »Sveta vojska« zopet priredila prihodnje leto v Binkošti. S predpripravami je pričela že sedaj, da bo mogla romanje v vsakem oziru — kakor letos — v splošno zadovoljnost prirediti.

★ Organizacija pomožnih bolniških zdravnikov za Slovenijo je na rednem obnem zboru 4. t. m. izvolila nov odbor, ki je sestavljen takole: predsednik dr. Vladko Dobac; podpredsednik dr. Fran Podkorjnik; tajnik dr. Viktor Kocijančič; blagajnik dr. Maks Kremžar; odbornika dr. Marijan Polensek in dr. Stane Škulj; revizorja dr. Stanko Grum in dr. Pavel Pehani.

★ Velike poneverbe v Domžalah. Ljubljanska policija je v zvezi z orožništvom v Domžalah prišla na sled velikopoteznim poneverbam v Domžalah. Ker se niso znane vse podrobnosti v tej aferi, ne moremo zaenkrat obširneje poročati o tem. Domžalsko orožništvo je že izvršilo nekaj aretacij.

★ Napad na avtobus. Pod tem naslovom smo mi in drugi listi poročali dne 11. t. m., da je nekdo napadel v Rušah avtobus g. Ogrina, ki je vozil romarje iz Ruš v Maribor. Kakor se nam zdaj poroča iz Ruš, ne gre pri tem za roparski napad, temveč za dejanje pijanega človeka. Ignac Vrbač, sin tovarniškega delavca v Rušah, se je močno vinjen vračal domov in vsled alkoholne premoči meril cest od leve na desno. Iz Ruš je privozil za njim avtobus in seveda ni mogel naprej; pasažirji so se zgražali in krepke besede so letele na nepoklicanega zavirača. To je fanta razkačilo, pograbil je kamenje in ga metal v voz, pomagal mu je pri tem še oče, ki je bil istotako vinjen in tako sta razbila na avtobusu nekaj šip in raztrgala enemu pasažirju suknjo. Orožniki so zapisali oba kriveca, cela šala ju bo stala 750 Din in vrhu tega je fant dobil za plačilo še krepko zausnico.

★ Letalska nesreča v Bosni. Te dni je odletelo z letališča v Jasenku letalo v Split. Ker ni prišlo pravočasno v Split, niti se ni vrnilo, so poslali druga letala, da ga poiščejo. Izgubljeno letalo so našli med Imotskim in Livnom, kjer se je moralo spustiti radi pomanjkanja bencina. Pilot je le lažje ranjen, dočim je letalo skoro popolnoma uničeno.

★ V Zagrebu je zmanjkalo »Zetac«. V Zagrebu že več dni ni mogoče dobiti cigaret »Zetac«. Trafikanti so vse svoje zaloge že prodali, monopolna uprava pa ni dobavila novih. Prizadeti so najbolj nižji sloji, ki si ne morejo privoščiti dražjih cigaret.

★ Nesreča na železniški progi. V Zagrebu je pri prihodu vlaka iz Koprivnice padel razstopnice vagona neki možki. Dobil je hude poškodbe, tako, da so ga morali nezvestnega prepeljati v bolnico. Ker se je mož nahajal do zadnjega časa v nezvesti, niso mogli ugotoviti njegovega imena.

★ Služkinjo zastupili radi zavarovalnine. Poročali smo že, da je bilo aretiranih v Subotici več oseb, ki so zavarovali služkinjo Marijo Pinterjevo na 100.000 Din, nato pa jo zastupili. Aretiran je bil delodajalec Pinterjeve šofer Karl Neumann, policija pa je tekom preiskave aretirala še štiri osebe. Pri hišni preiskavi so v Neumannovem stanovanju našli več raznih strupov. Aretiranci pa odločno taje zločin. Izročeni so bili državnemu pravdnstvu, ki je odredilo ekshumacijo in obdukcijo zastupljeni Pinterjevi.

★ Štirideset aretiranih radi protijudovskih nemirov. Pred dnevi je, kakor smo že poročali, iz vasi Petrovo selo pri Subotici izginila na skrivnostnem način deklica Margareta Takaes, ki je bila v službi pri nekem židovskem trgovcu. V vasi se je razširila vest, da so židje odvzeli deklici kri in jo usmrtili. Kljub temu, da so deklico pozneje našli, so se prebivalci strašno razburili in kmalu bi prišlo do hudih nemirov. Deklico je nato preiskal novosadski zdravnik dr. Desider Annau in je ugotovil, da je telesno popolnoma zdrava, radi hude živčne vznemirjenosti pa so jo prepeljali v bolnico. Da bi deklico kdo količkar ranil, ni bilo na trupu nikakega sledu. V Petrovem selu se je mudila tudi sodna komisija, ki je ves slučaj preiskala. Radi nemirov je bilo aretiranih 40 mladeničev.

★ Uboj radi svinj. V vasi Podpeči pri Foči je prišlo prevračaljšim do krvavega spora med Milanom Periščem in Hasanom Selakom. Perišč je pogosto nagnal svoje presiče v Hasanov vrt, kajti vedel je, kako muslimani prezirajo presiče. Hasan ga je opozoril, naj tega ne dela več, toda Perišč je potegnil nož in ga zabodel Hasanu naravnost v srce. Po tem »junaškem« dejanju se je morilec sam prijavil orožnikom.

ZA GOSPODE

smo založili krasne jesenske obleke, površnike, trench-coate in zimske suknje. Cene najnižje.

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ul.

★ »Sadno vino ali sadjeveec«. Priredil Martin Humeč. Cena 10 Din. Knjiga obsega navod, kako sadno vino izdelujemo, kako z njim ravnamo, da dobimo okusno, zdravo in stano-vitno pijačo. Brez te knjige naj ne bo noben kmetovalec, sadjar. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ Smarnogorec. Čas za izlete na naše gorske velikane je minul. V jesenskem in zimskem času se bodo morali izletniki zadovoljiti s turami na naše nižje hribe, pred vsemi na našo ljubo Smarno goro, ki zavzema v tem oziru brezdvomno prvo mesto. Zato opozarjamo vse prijatelje in obiskovalce naše Smarne gore na pred nedavnim izšlo knjižico »Smarna gora«, spisal Josip Novak, ki se dobiva v ljubljanskih knjigarnah, pri gostilničarju na Šmarni gori in v trafiki g. Ivanke Zakotnikove v St. Vidu nad Ljubljano. Cena 147 strani obsegajoči in s slikami okrašeni knjižici je tako nizka (14 Din), da si jo vsak smarnogorski izletnik lahko omisli.

Vsa Gorenjska

občuduje dnevno dragocene dobitke

v pavilonu v Kranju za tombolo 16. t. m.

Ne odlašajte z nakupom tablic; število je omejeno!

Iz seje ljubljanskega oblastnega odbora

dne 13. septembra 1928.

Ustanovi se novo zdravstveno okrožje z uradnim sedežem v Sodražici, obstoječe iz občin Sodražica, Gora, Loški potok, Draga, Trava in Sušje. Okrožni zdravnik tega okrožja pa bo moral imeti enkrat na teden uradni dan v Loškem potoku, vsled česar mu bo oblastni odbor priznal najvišjo krajevno doklado. V tem zmislu se tudi preuredita zdravstveni okrožji Fara pri Kostelu in Ribnica.

Oblastni odbor bo dal ponovno pobudo za akcijo vodne preskrbe občine Stari trg pri Ložu in stvar tudi razpoložljivim sredstvom primerno podprl.

V pripravljani odbor za ustanovitev nove bolnišnice v Kočevju se imenuje kot zastopnik oblastnega odbora odbornik dr. Anton Brečelj, za njegovega namestnika pa načelnik oblastnega zdravstvenega oddelka dr. Fran Dolšak. Oblastni odbor se obenem izjavi pripravljenega, da bo to bolnišnico prevzel v svojo oskrbo.

Ustanovi se novo zdravstveno okrožje s sedežem v Starem trgu pri Črnomlju, ki bo obsegalo občine: Stari trg, Čepelje, Dol, Dol, Podgora in Radenci. Pozoveta pa se za pri-

stop k temu okrožju tudi še občini Knežja Lipa in Nemška Loka. Zdravstveno okrožje Črnomelj in event. Kočevje se v tem zmislu preuredita.

Vzame se na znanje poročila odbornika dr. Brečelja glede pokrenitve akcije za ustanovitev novih hiralnic v Črnomlju in v Metliki.

Iz kredita po part. 30. oblastnega proračuna za leto 1928, se razdeli prvi obrok podpor siromašnim babicam v Ljubljanski oblasti v znesku 79.000 Din. Od 158 podpirank dobi vsaka po 500 Din.

Namestijo se za oblastne cestarje:

V žrnjaljskem cestnem okraju: Jakob Pešelj, Franc Wolf, Alojz Papež, Jože Poljak, Matej Mušič, Peter Frice, Jožef Znidaršič, Alojzij Kastelic, Anton Loparic in Fr. Vesel; v metliškem cestnem okraju: Janez Guštin, Franc Bukovec, Jože Fir, Anton Zevnik, Ivan Kastelic, Anton Stular in Mat. Jurejevčič; v kamniškem cestnem okraju: Leopold Karo, Franc Karo, Aleš Kern, Anton Murovec, Jožef Martinc, Franc Balantič, Ivan Uranič, Mihale Juhant, Mihael Zalokar in Janez Erce;

v radeškem cestnem okraju: Ivan Krohne, Franc Murenc, Marcel Podlesnik, Anton Šuštar in Alojzij Brekan; v litjskem cestnem okraju: Jožef Korbar, Franc Koprivnikar, Ivan Dernovšek, Anton Trele, Jožef Sotlar, Ignacij Koprivnikar, Rudolf Zupančič, Ignacij Kres, Ivan Dernovšek iz Spod. Hotiča, Janez Brodar, Janez Strojani, Vladislav Resnik, Lovrenc Škofic in Jožef Brvar;

v brdskem cestnem okraju: Franc Hrovat, Franc Majce in Janez Gregorin; v kranjskem cestnem okraju: Jožef Logar, Franc Bulovec, Ciril Tomazin, Janez Benedik, Peter Zavrl, Jožef Bizjak, Jožef Čebašek, Franc Šimnovec, Janez Knific, Jožef Drakler, Bogumir Bukovnik, Mihael Stenovec, Franc Ažman in Andrej Roblek;

v kranjsko-gorskem cestnem okraju: Andrej Cuznar;

v novomeškem cestnem okraju: Jožef Setina, Mihael Dodoš, Josip Avgustin, Josip Franko, Anton Stangl, Janez Štraus, Alojzij Zaletel, Janez Ovniček in Alojzij Kovačič.

Josip Klemenčič iz Ljubljane se nastavi kot honorarni uslužbenec pri upravi za kladu za zgradbo malih stanovanj. V svrhu razvoja tkalske obrti v Belokranjski sklene oblastni odbor prirediti tkalski tečaj v Ljubljani. Zato se razpiše šest mest za dekleta, ki imajo že nekaj praktične veščine v tej stroki in katere se bodo obvezale, da bodo učile tkalstvo v svojem kraju. Za stroške te akcije in za nabavo 6 krosen, ki se napravijo po modelu čeških statev, bo votiral oblastni odbor primeren znesek.

Z ozirom na sklep z dne 3. septembra t. l. glede pospeševanja lončarske obrti v Ljubljanski oblasti razpiše oblastni odbor šest mest za lončarske tečaje na keramični šoli v Ljubljani s podporo oblastnega odbora. Tečaji bodo trajali dve leti po šest mesecev.

Pri boleznih grla,

hripavosti,

glasu in nahoču so neobhodno potrebne okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERS

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Ramor na Miklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu.

○ Bivši zunanji minister dr. Ninčič se je snoči peljal skozi Ljubljano v Belgrad.

○ Umrl je včeraj v deželni bolnici po dolgi mučni bolezni g. Anton Černe, faktor Jugoslovanske tiskarne, v starosti 48 let. Pogreb bo v nedeljo popoldne.

○ Tlakovanje na Krekovem trgu. Kakor smo že poročali, je mestna občina sklenila, da se v smislu gradbenega programa tlakuje tudi cestišče med Poljansko cesto, Pred Škofijo, Krekovim in Vodnikovim trgom. Cestišče sedaj že tlakujejo z drobnimi regularnimi kockami in bo tlakovanje v kratkem končano. Cestišče Pred Škofijo je sedaj že tlakovano, s čimer se je izpolnila stara zahteva ljubljanskega prebivalstva. Obenem sedaj popravljajo tlak tramvajskega trga na Poljanski cesti.

○ Gospe in gospodične. Poslužite se ugodne prilike in prijavit se pouku za izvrševanje lastne garderobe. Pričetek sistematičnega 3 mesečnega popoldnevnega pouka 1. oktobra. Modni atelje M. Šarc, Ljubljana, Miklošičeva c., vhod Pračakova III. nadst., palača Pokojniškega zavoda. 8778

○ Československa obec v Ljubljani. V soboto, 15. t. m. o samé v Zvezdó vzpomene skrovné ale srdečé památky zesnulých vynikajících rodáků, mistra Janáčka a Sovy. Účast členů budiž důstojna tohoto večera.

○ Čechoslováci! Přistupujte za členy Jiho-slovansko-československé Ligy v Lublani. — Přihlášky na dopisnicí!

○ Riziko dela. V tovarni Bloudek in drug. v Šiški je delal v noči od 13. na 14. t. m. delavec Lenart Zupan. Pri delu je držal roko na žeblju, ko ga je udarilo kladivo akledenéne preše po roki. Zupan je hudo ranjen v roko in mu je kladivo odbilo dva prsta. Prepeljali so ga v bolnico.

○ Razne tatvine. Železničarjeva žena Ana Krznar iz Zebnika pri Radečah je pripeljala v četrtke na ljubljanski trg košaro grozdja. Kupčija je šla še dobro, toda prodajalka se ni mogla veseliti, kajti neznan zlikovec ji je izmaknil ročno

torbico, v kateri je bil ves njen skupiček ter še za njo važne listine in legitimacije. — Sluga Franc Pibernik je pustil v četrtke predpoldne v veži Kresije svoje kolo, ki ga je neznan tat seve odpeljal. Kolo je bilo znamke »Adler« in vredno 1000 Din. Veža Kresije je postala zadnje čase priljubljeno torišče kolesarskih tatov. — Ključavničar državne železnice Ivan Veber se je dne 8. t. m. kopal na Savi. Nekdo mu je ob tej priliki odnesel 600 Din vredno bleko. Tako dolgo je odlašal s prijavo, ker je mislil, da bo tatu sam izsledil.

○ Iz policijske torbe. Včeraj, v petek, na beraški dan, je bilo aretiranih zopet več beračev, kakih osem ali devet. Aretirani so bili še trije pljanci, ki so na Marijinem trou počeli tak kraval, da bi se Prešeren zgrajal, če ne bi bil iz bron. Aretirana sta bila še dva mladeniča, ki sta v družbi z že aretiranim Likovičem kradla Elanerjeve čebele za Bežigradom. Ovačbe navajajo 4 kaljenja nočnega miru, 17 prestopkov trgovskega pravilnika ter 20 prestopkov cestnega avtomobilskega reda.

○ Staroznana delikatosa Jane priporoča fino svežo šunko, čajno maslo in drugo, Zidovska ulica.

OBLEKE

za moške, fante in dečke, raglane, površnike, usnjene suknjice in dežne plašče kupite najceneje pri tvrdki

JOSIP IVANCIC, Ljubljana, Dunajska cesta Štev. 7

Maribor

□ Vzajemnost, društvo lavant, duhovnikov ima letos glasilo lanskega občnega zbora svoj občni zbor v Celju v četrtke, dne 20. septembra 1928 ob 9. v Zborovalnici Mohorjeve tiskarne, Prešernova ulica 17, pritičje, poleg tiskarske pisarne s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo tajnikovo, blagajnikovo in nadzorstvenih članov. 3. Volitev odbora in nadzorstva. 4. Članarina. 5. Slučajnosti. Ako ob določeni uri ni navzočih vsaj desetina vseh članov se pol ure navrh skliče nov občni zbor, ki sklepa ne oziraje se na število vdeležencev (§ 8). Sobotje, na svidenje v četrtke v Celju. — Odbor.

□ Šef splitske policije v Mariboru. Te dni se je mudil v Mariboru šef splitske policije dr. Magazin, ki je star prijatelj šefa tukajšnje policije g. nadsvetnika Kerševanija. Zanimal se je za nekatere najnovejše pridobitve na polju daktiloskopije, ki jih tukajšnja policija že s pridom uporablja. Obiskal je tudi nekatere tukajšnje zavode.

□ Na prihodnji seji mestnega občinskega sveta, ki se vrši v četrtke dne 20. t. m., se bo v okviru poročila II. oddelka razpravljalo o mestnem delavskem zavarovanju, o proračunu socialnega skrbstva za l. 1929, o oddaji stanovanj v mestnih hišah po stanovanjskem odseku ter o določanju najemnin v mestnih hišah po stanovanjskem odseku.

□ Koncert v mestnem parku se bo vršil v slučaju lepega vremena jutri ob 11. dopoldne.

□ Ofertalna licitacija za zameno lesene stropne konstrukcije s konstrukcijo od armiranega betona za kasarno Kralje Petra I. v Mariboru bo dne 20. septembra. Pogoji so razvidni pri mestnem vojaškem uradu.

□ Razpis. Mestni magistrat mariborski razpisuje oddajo zemeljskih in betonskih del za izvršitev cestnega kanala na Samostanski ulici ter oddajo težakih, zidarskih in vseh obrtniških del za napravo javnega podzemeljskega stranišča na Glavnem trgu. Več glej v oglasnem delu!

□ Mariborski gledališki abonma. Dosedanji abonenti se naprošajo, da se prijavijo do sobote, 15. septembra, ker ostanejo njihovi sedeži rezervirane le do tega termina.

□ Preprečena nevarnost. Včeraj ob 2. zjutraj se je v hiši Prešernova ulica 27 nenadoma vnela električna žarnica vsled strele. Na lice mesta je takoj prispele uslužbenec mestnega električnega podjetja ter požarna bramba z avtomobilom. Elektromonter je takoj prekinil tok v hiši ter s tem preprečil vsako nadaljnjo nevarnost. Moštvo požarne brambe pa je pregledalo vse hišne lokale ter se nato vrnilo domov.

□ Fantastični načrti ropateljne trojice. Tukajšnja policija je prišla na sled zanimivi družbi mladih kriminalnikov. Zasledili pri goljufiji so nehoti izdali sledove, ki kažejo na najrazličnejše roparske in morilske naklepe. So to mladi fantje 17—20 let, ki jih je združila usoda ceste. Ze včeraj smo objavili nekaj iz nizkotnosti življenja izgubljenih duš. Danes smo izvedeli še tole: domenioli so se Ivan M., Franc R. in Jakc L., da napadejo soprogo nekega trgovca v Sv. Petru nize Maribora. Za vsoto 6000 dinarjev so jih namreč obhajale skomine. In ti denarčki so bili shranjeni v neki omari — to so vedeli. Roparski umor bi se imel izvršiti na Malo gosposnjico. Jakcu pa je srce zlezlo v hlače in ni ga bilo zraven. Tako pa je načrt propadel. Imeli so pa še drug načrt, ki bi se naj nato izvršil. Ivan je vedel za nekega trgovca pri Sv. Juriju ob Ščavnici, ki je imel domo gotovine, v znesku 300.000 dinarjev. Trgovca umoriti, nato ga izropati in končno pobegniti — te nakane so imeli. Zgodilo pa se ni niti prvo, niti drugo, niti tretje. Pač pa so se znašli pičli naenkrat pod ključem in sedaj se feje »notri« tlačijo — bratec bratca. Kolo-vodja družbe in pa duševni vodja je Ivan M., ki se je med drugim specializiral tudi na sunbo koles. 13. avgusta je že ukradel nekemu Vladislavu K. kolo, 27. avgusta je sunil drugo kolo in ga ponujal pri Grajski kleti nekemu posestniku Lobluku iz Radva-nja za 600 dinarjev. Lobluku se je zadel cena sum-ljiva, poklical je stražnika, Ivan pa je videč nevar-nost pustil kolo in bežal. Na dan bodo prišle še druge zanimivosti.

Ukinitev zdravljenja s preparati g. Poljšaka v splošni bolnici v Mariboru

Dne 9. junija 1928 je izšel v Slovincu poziv g. primarija dr. Mirka Černiča, naj pride g. Poljšak v bolnico, češ, da so mu tam na razpolago bolniki, na katerih naj preizkusi učinkovitost svojega prepa-rata. Ta poziv je izšel brez vednosti oblastnega od-bora. Sličen poziv je objavil v Slovincu dne 13. jun. 1928 g. dr. Derganc, primarij splošne bolnice v Ljubljani.

Pozivu g. dr. Černiča se je g. Poljšak odzval in sta se dne 16. junija javila g. Poljšak in zdravnik dr. Vilimek pri oblastnem odboru s prošnjo, da se jima v smislu poziva g. dr. Černiča omogoči pre-izkušnja Poljšakovega preparata. Sporazumno s pri-marijem dr. Černičem se je prošnji ugodilo. Pod osebnim vodstvom in odgovornostjo zdravnika g. dr. Vilimeka se je omogočila preizkušnja preparata v bolnici na raznih bolnikih. Sestavila se je posebna

komisija, katera naj bi od časa do časa ugotovila učinkovitost preparata.

V tej komisiji so sodelovali kot strokovnjaki primariji spl. bolnice ter oblastni sanitetni referent pri velikem županu. Zasedovali pa so zdravljenje tudi drugi zdravniki, zlasti oni, ki so že poprej na raznih drugih bolniških opazovali učinkovanje Poljšakovega preparata. Ta preizkušnja je trajala od 3. julija do 5. septembra 1928.

Za 5. septembra 1928 je bilo odrejeno splošno pregledovanje bolnikov. Na posebno povabilo so se tega pregledovanja udeležili tudi zdravniki, ki so že poprej imeli priliko opazovati učinkovanje Poljšakovega preparata in pa tudi osebe, ki so trdile, da so z uspehom uporabljale Poljšakov preparat.

Oblastni odbor je zahteval od zdravnikov pismeno izvedeniško mnenje. Ta mnenja si diametralno nasprotujejo. Oblastni odbor ni kompetenten reševati ta spor in mu v to svrhu tudi niso na razpolago tehnično znanstvena sredstva. Tudi zahteva nadzorna oblast ukinitve nadaljnjih poizkusov. Manjka torej možnosti, doseči neovrgljive podatke, prenehala je pa tudi zakonita podlaga za nadaljnje preizkuse. Vseled tega je oblastni odbor ugotovil, da je zdravljenje s Poljšakovimi preparati v splošni bolnici ukinil.

V Mariboru, 14. septembra 1928.

Oblastni odbor mariborske oblasti.

DIJAŠKI KOLEDAR 1928/29. NATISNEN JE V HRVATSKEM, SRBSKEM IN SLOVENSKEM JEZIKU, TOREJ V 3. POSEBNIH IZDANJH.

Celje

Jutri otvoritev Orlovskega doma v Celju. Jutrišnja proslava otvoritve Orlovskega doma pomenja kamen-mejn v delu celjskega orlovstva. Pa ne samo celjsko temveč tudi orlovstvo cele celjske podzveze dobi z jutrišnjim dnem svoj dom, v katerem se bo lahko mirno in brez šikan posvečalo tihemu vzgojnemu delu slovenske mladine. Spored jutrišnje prireditve je v podrobnem sledeč: Dopoldne: Ob pol 9. sprejeto po mestu v farno cerkev, kjer se daruje sv. maši. Po sv. maši sprejeto v novozgrajeni Orlovski dom, kjer se v telovadnici izvrši slovesna blagoslovitev in otvoritev doma. Dom bo blagoslovil mil. g. opat celjski Peter Jurak. — Popoldne: Ob 3. uri javni telovadni nastop na prostoru bivše Perfinčeve tovarne na Dolgem polju. — Po telovadnem nastopu se vrši v vseh prostorih Orlovskega doma in na dvorišču istega ljudska zabava. Pri celotnem sporedu sodeluje železničarska godba iz Celja.

Polovična vožnja za jutrišnje prireditve. Včeraj je celjski Orel prejel obvestilo generalne direkcije državnih železnic v Beogradu G. D. br. 63.645-28 z dne 10. septembra 1928, glasom katerega je udeležencem jutrišnje slovesne otvoritve Orlovskega doma v Celju dovoljena polovična vožnja pod običajnimi pogoji t. j. proti potrdilu, da se je potnik res udeležil proslave. Potrdila se bodo dobila na telovadnici in v Orlovskem domu.

Zidovski prazniki in hmeljska trgovina. Danes praznujejo židje praznik tišri roš-hašana 1. dan, jutri istega praznika 2. dan, v ponedeljek pa praznik tišri post gedalia. Ker je večina inozemskih hmeljskih kupcev židovske konfesije, navadno ob teh praznikih hmeljska kupčija nekoliko poneha. Hmeljski producenti naj ostanejo mirni, če je trgovina v teh dneh manj živahna.

Le po naključju ga ni ustrelil. Ivan M., poslastnik in gostilničar tam blizu Zalca, je prodal hmelj in seveda čutil potrebo, se nekaj denarja iznebiti. Prošli terek je popil skupno z neko žensko in dvema moškima po raznih celjskih gostilnah in kavarnah. Zvečer je postal ljubosumen nad mesarskim pomočnikom Jožetom K. in v Gosposki ulici sta si skočila v lase. Med ruvanjem je Ivan nenkrat potegnil iz žepa Browning-samokres, ga nastavljal Jožetu na prsi in sprožil. Samokres pa ni počil, čeprav je bilo v njem šest nabojev. Pozabil je namreč repetirati in tako povsem slučajno ni bilo v čevl krogle, ki bi lahko postala za Jožeta smrtonosna. Morda bi bil

Naznanila

Ljubljansko gledališče

16. sept., nedelja ob pol 20. zvečer: GROFICA MARICA, opereta. V dramskem gledališču.

V predsezoni, pred otvoritvijo redne gledališke sezone, se vprizori v nedeljo dne 16. t. m. zvečer Kalmanova opereta »Grofica Marica« v običajni zasedbi. Opereta se poje tokrat v dramskem gledališču. Predprodaja vstopnic pri blagajni v dramskem gledališču.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Kalvarija. Zveza slovenskih vojakov Ljubljana-Moste obvešča cenj. občinstvo, ki se udeležiti v soboto in nedeljo t. j. 15. in 16. t. m. ob 8 zvečer bojne igre Kalvarije na Kodeljevem, da ga po predstavi pričakuje pri garnizijski bolnici posebna garnitura električne cestne železnice, za povratek v mesto in na kolodvor. Vstopnice je radi kontrole hraniti do konca predstave, kakor tudi iste v slučaju neugodnega vremena obdržati do objave, kdaj se prihodnja predstava vrši. Predprodaja vstopnic pri trvdki »Orient«, Dunajska cesta 14. Igra, ki se prvič izvaja v Ljubljani in je že po prvi predstavi doživela velik uspeh, zasluži da si jo ogleda vsakdo. — Odbor.

Strokovno društvo javnih nameščencev in vpokojencev kraljevine SHS v Ljubljani ima drevo ob 20 v konzumni kleti na Kongresnem trgu št. 2 svojo redno sejo. Udeležba za odbornike obvezna. Člani vabljene. — Predsednik.

Gremij trgovcev v Ljubljani prosi vse gg. trgovce, ki niso še poslali seznama nastavlencev, da to storo najkasneje do jutri 15. t. m. — Načel.

Izšel je prvi esperantsko-slovenski in slovensko-esperantski slovar. Naročila sprejema »Klub esperantistov« v Ljubljani, Narodna kavarna.

Maribor.

»Krekova godba« v Studencih ima jutri blagoslovitev instrumentov. Maša ob 9; ob 15 veselica. Vabljeni!

Ruško pevsko društvo priredi 16. sept. koncert v gostilni Mule v Rušah. Začetek ob 4 popoldne. Domačini in okoliščani iskreno vabljeni. — Odbor. (8752)

Cerkveni vestnik

Marijanska kongregacija za gospodične pri Sv. Jožetu v Ljubljani. V nedeljo dne 16. sept. ob pol sedmih jutraj je skupno sv. obhajilo, v ponedeljek dne 17. sept. ob pol sedmih zvečer je prvi abod v novem šolskem letu.

Ivan repetiral, da ni v trenutku največje opasnosti skočil med oba pretepača neki Lojze H. in ju razdružil ter Ivanu samokres iztrgal. Ivan je dobil pri pretepu precej prask ter so ga odpravili v bolnico, kjer pa ni maral ostati, temveč je prenočil v hotelu. Ivan se bo moral seveda radi pretepa in napada zagovarjati pred sodiščem in je prav, da sodišče take ljudi temeljito pouči manire.

Dopisi

Kranj

V kratkem nas zapusti prof. g. Martin Fortuna ter odide na svoje službeno mesto na gimnazijo v Subotici. »Prosvetno društvo Kranj«, posebno pa še dramatični odsek tega društva, izgubi z njim jako agilnega člana in tovariša in ta izguba se bo povsod poznala, ker je s svojo požrtvovalnostjo in marljivostjo vztrajno vzpodbujal k delu in sam dajal lep zgled. Na njegovem službenem mestu mu želimo kar največ uspehov.

Delavski shod. V nedeljo, 9. t. m. dopoldne se je vršil v dvorani Ljudskega doma shod delavstva iz Kranja in njegove okolice. Koliko je bilo zanimanje med delavstvom za ta shod, dokazuje dejstvo, da so delavke in delavci napolnili skoro zadnji kotiček v dvorani. Glavna govornika sta bila min. n. r. g. dr. Gosar in domači poslanec J. Brodar. Delavstvo je z odobravanjem sledilo izvajanjem obeh govornikov.

Ustanovila se je stavbena zadruga »Delavski dom«, ki bo skušala ustvariti v Kranju osrednji delavski dom z delavsko kuhinjo, zavetiščem in prenočiščem, zidanjem delavskih hišic itd. Delavstvo je spoznalo svojo moč in se zganilo, da se pravočasno organizira in se gospodarsko osamosvoji. Tuj kapital osvaja Kranj in njegovo okolico, napravlja naše kmečke sinove in hčere za proletarce, zaslužuje njih duše, zato je potreben odpor: Svojim ljudem je treba pomagati.

Sv. Trojica pri Moravčah. Poslavlja se od nas naš dolgoletni učitelj in šolski upravitelj g. Kornelij Iglič. K nam je prišel l. 1896 — prej je bil 4 leta v Krašnji — in od tedaj je učiteljeval pri nas polnih 32 let brez prestanka in dopusta. Njegovo največje veselje mu je bila šola, t. j. delo, pouk v šoli. Posebno je pazil na to, da je deco naučil prav lepo pisati. V prostem času pa je žel na svoj vzorni šolski vrt, kjer je kopal, cepil mlada drevesca, da je potem pomagal kmetom z žlahtnimi cepovi in sadikami. Celih 27 let je tudi posvečeval na gorski ekskurziji šoli pri Sv. Križu nad Savo. G. Iglič pa ni živel samo šoli in v šoli, ampak on je živel zares med ljudstvom in za ljudstvo. Izvršil je svoj življenjski poklic častno in vzorno. Naša goreča želja pa je, da bi še tudi nadalje ostal pri nas.

Porotna zasedanja

Novomeška porota

V četrtek 13. sept. se je zagovarjal pred porotnim sodiščem 17 letni Jože Stefančič, pos. sin iz Orehovca pri Konjanjci, radi posilstva. Obtoženec je cestarjev in posestnikov sin, ki je že v otroški dobi zašel na stranpot. Se ko je v šolo hodil, je kradel po vasi. Bil je že kaznovan od sodišča radi tatvine. Letos 20. maja se je pa še bolj sposobil ter zagrešil uvodoma navedeno kaznjivo dejanje. Javnost je bila od razprave izključena. Sodni dvor je z ozirom na pravorek porotnikov ki so vprašanje glede hudodelstva posilstva z 8 glasovi zanikali, obtoženca oprostil. Sodnemu dvoru je predsedoval svet. Luzznar, votanta sta bila ndsvet. dr. Foerster in okrajni sodnik Kobé. Drž. pravdnikstvo je zastopal namestnik drž. pravdnika Kovač. Obtoženca je zagovarjal dvorni svetnik v pok. Garzaroli.

Mariborska porota

Razprava proti Antonu in Karlu Vedlinu ter Valentinu Bezjaku se je včeraj nadaljevala ter zaključila. Razprava je mestoma potekala v znamenju veselosti z najrazličnejšimi opazkami, ki so jih izvajala pribevanja o raznih rafiniranih potevščinah, ki si jih je zloglasna četvorica privoščila zunaj na deželi pri prodaji sreč na račun posameznih kupcev. Porotnikom je bila stavljena cela vrsta vprašanj, ki se nanašajo na hudodelstvo goljufije glede posameznih obdolžencev. Na podlagi izreka porotnikov je bil Anton Vedlin obsojen radi goljufije, ki presega 10.000 Din, na 3 leta težke ječe, Karol Vedlin radi goljufije pod 10.000 dinarjev na 14 mesecev težke ječe, Valentin Bezjak pa radi goljufije pod 1000 Din na 3 mesece težke ječe. — S tem je jesensko zasedanje mariborske porote zaključeno.

DIJAKI! NE ZAPRAVLJAJTE DENARJA ZA NEPOTREBNE STVARI, TEMVEČ NABAVITE SI EDINO PRAVI »DIJAŠKI KOLEDAR« SLOVENSKE DIJAŠKE ZVEZE.

Izpred sodišča

Na ulici je delil klofute.

Pred okrajnim sodnikom stoji spet tisti Likar z Viča, ki je prav dobro znan časopisnim poročevalcem vseh ljubljanskih listov, toda prav tako tudi policijskim uradnikom in nazadnje še slavni sodnji. Bil je namreč že okoli desetkrat kaznovan radi različnih pretefov in večjih in manjših ponedverb. Ni dolgo, kar je dobil pred okr. sodiščem 10 tednov zapor, ker je doma razbijal in zvravel tudi pretepal svojo lastno mater, — no, in že sedel spet na zatožni klopi. Oni dan je bil namreč srečal na ulici neko svojo »bivšo« ljubzeno, kakor sam pravi svoji zaročenki — ter jo vprito vsega občinstva oklofutal in grdo ozmerjal. Očitaj ji je nezvestoba in take podobne reči, ki so v takih prilikah navadne med moškimi in ženskimi prijatelji. Tedaj je pristopil stražnik in ga je imenu postavil dal na zapisnik. Nadalje so se s fantom zmenili na sodnji, kjer je dobil ponovnih 6 tednov. Ima tedaj skupaj že 16 tednov. Prijatelj, ki ga je čakal v veži, mu je nasvetoval, naj se gre kar koj zapret, če hoče biti za Božič prost, sicer si utegne medtem zaslužiti še kakšen nameček.

Nesreča v zvoniku.

Tam ob Savi nekje je vas, kjer so fantje posebno navdušeni za zvonjenje in pritrkovanje. Venomer klenkajo in klenkajo in nepotrjeni viri navajajo, da so izza francoske okupacije v tisti vasi že sedemkrat pobili zvonove. Pobijajo pa menda zvonove zato, ker se jih naveličajo in si žele novih. No, ker so ljudje tam bogati in dobri in gre ta reč že iz roda v rod, so se tega navadili in jim se gre nekako, da niso nikdar brez zvonov. Kar utrdilo se je mnenje, da je treba slavnosti in novih zvonov vsaj vsako drugo prestopno leto. V to svrhu si leta baje kar v stoletni praksi z rdečim svinčnikom »zacehnajo«, kakor je šaljivo

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

trdil na razpravi priča, stari cerkovnik Tomaž. In tako se je zgodilo, da je bilo menda v stoletni praksi podrtano leto 1927. In glej! — res so tisto leto fantje ubili srednji zvon. Letos pa so že dobili nov zvon in ob taki slavnosti so se fantje prav pridno urili v umetnosti pritrkovanja. Pomagala še tudi dekleta in so tolkla s fanti vred kar vprek. Pri tem je pa zmanjkalo priprav in žvirov Peter je v svetem navdušenju pograbil kar za lopato in z njo jel udrihati po zvonovih. Ubrana ta pesem potemtakem ni bila posebno, toda to je posravnega pomena. Glavno je, da je bila lopata tako slabo nasajena, da se je kmalu snela in padla z nasadilnega kola po zvonu in potem na glavo Korajžnikovi Micki. Za las je manjkalo, da ostrina lopate ni Micki odrezala desnega uhlja — »joj, joj, kaj bi blo pa potlej je ubuga Micka jmrjala pred sodnikom. Sodnik je Micki povedal, da ne gre za to, kaj bi bilo temveč kaj je bilo: bilo pa ni sile, le grov si je Micka močno poškodovala. Sodnik je to reči preštedil še od vseh drugih strani in si jo ogledal prav do dna, pa je končno spoznal, da tu ne gre za kakšen zločin ali prestop ali karkoli sploh, kar bi bilo kaznjivo. Dejanje je pripisati zgolj slučajni nesreči in zato je bil žvirov Peter oproščen.

Premog, drva, hoks, hovašji premog in oglje — „ILIRIJA“ Vilharjeva cesta (za Gl. kol.), Kralja Petra tr. 8, Miklošičeva cesta 4 — Telefon šte. 2820

Sport

DVOMATH ILIRIJA : PRIMORJE.

Danes ob 15.30 se prične na igrišču Primorja lahkoatletski dvomat. ki naj določi prvaka Slovenije za l. 1928. Kot prva točka se vrši tek na 100 m. Favorita sta Ilirijana Stepišnik in Režek. Primorjaša Perovič in Puc sta pokazala velik napredek, posebno prvi lahko iznenadi. V naslednji točki, metu krogle je pričakovati zboljšanje slovenskega rekorda. Tu ima največ šans znani allroundatlet Lojk, ki pa ima v Slamiču in Zupanu dva enakovredna protivnika. Jako napeto borbo bo nudil skok v višino. Medica je na državnem prvenstvu preskočil 170, isto višino je dosegel tudi Lojk — vprašanje zmage je negotovo. Sigurno zmago ima Primorje v disku. V tej disciplini se je razvil Slamič v izbornega metalca, in skoro na vsakem mitingu zboljša rekord. V eni najtežjih prog — 400 m se srečata stara rivala Furlan in Habič. Izid je negotov. Skok v daljavo je domena Ilirije, ki ima v Stepišniku in Režeku skakača, ki sta popolnoma enaka. Primorje ima izborni moč v Korčetu, ki je tudi že večkrat preskočil 6 m. Ako bo skakalnica v redu, je pričakovati rekorda. Sledi 1500 m. Tu se bo vršil boj v prvi vrsti med Zorgo in Soukalom. Več šans ima vsakakor bolj rutinirani Zorga. Zadnja točka je štafeta 4 krat 100. Ta točka tudi tvori vedno največjo prilivnost publike, ker razpolaga oba kluba s približno enakimi tekači. Ilirija ima sicer individualno boljše sprinterje, vendar nas uči praksa, da pri štafetah skoro vedno odloča predaja. Tudi danes bo ta odločilnega pomena.

Jutri ob 15. se tekmovanje nadaljuje v sledečem redu: klavivo, 200 m, troskok, kopje, 200 metrov, skok ob palici, 5000 m, štafeta 100 krat 200 krat 300 krat 400. Nastopijo zopet znani skakalec Slamič, Zupan, Gregorka, Slapičar, Sporn, Stepišnik, Režek, Zorga, Rotar, Petkovšek itd.

Občinstvo in tekmovalci se opozarjajo, da se prične tekmovanje točno ob napovedani uri in se ne bo na nikogar oziralo. Nedeljsko tekmovanje

je določeno tako, da bo vsakomur mogoče obiskati po meetingu tudi nogometno tekmo. Vstopnina je minimalna: sedeži 8 Din, stojšča 5 Din, dijaki in vojaki 3 Din.

Turistika

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da se dne 16. t. m. zatvorijo Krekova koč na Ratilovu in Vodnikova koč na Velem polju. — V področju Savinjske podružnice se zatvorijo 17. t. m. Frischaufov dom na Okrešlju, koč na Korošici, koč na Mrzlici in na Mozirskih planinah. Obiskovalcem Ojstrice je po tem času na razpolago pol ure od Korošice oddaljena, neoskrbovana Kočbena koč. Piskernikova in Tillerjeva koč v Logarski dolini ter Celjska koč so oskrbovane celo leto.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 15. sept. 12: Godba in borzna poročila. — 18: Delavska ura, predava tajnik Delavske zbornice g. Uratnik: Položaj naših starih rentnikov in vpokojencev. — 18.30: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. — 19: Slovensko šolstvo, predava prosvetni šef dr. Karel Capuder. — 20.30: Koncert glasb. društva »Slog« in sicer: 1. Jakel: Potovanje po Kranjski deželi. 2. Waldteufel: Car siren. 3. Stole: Potpourri čehoslov. pesmi. (Vmes 4 četvero-spevi, poje kvartet »Ljubljane«). 4. Kalman: Pojd z menoj v Varaždin. 5. Pri luninem svitu, fantazija. 6. Ciganski tabor, koračnica. — 21.30: Poročila.

Nedelja, 15. sept.: 11: Promenadni koncert, prenos iz Zvezde. — 18: Pravljice, pripoveduje »Radio-tetka«. — 18.30: Saljivi prizori, pripoveduje g. Danilo, gled. igr. — 19: O radiu, predava prof. Andree. — 20: Čelo-solo s klavirjem, vmes poje operna pevka ga. Ribičeva. — 21.30: Poročila.

Drugi programi

Nedelja, 16. septembra.

Zagreb: 20 »Pagliacci«, opera (Leoncavallo), prenos iz gledališča. — Bresslau: 12: Koncert za harfo. — 18.50: Koncert. — 20.30: Solospevi. — Praga: 9: Cerkvena glasba. — 12: Orkestralni koncert. — 18.30: Koncert. — 18: Poročila in arije ter pesmi. — 19.20: Koncert orkestra na pihala. — 22.20: Prenos koncerta iz brnske razstave. — Leipzig: 8.30: Orgelski koncert. — 14.30: Koncert. — 19.30: Koncert odlomkov iz Wagnerjevih oper. — 21: Zabaven večer. — 22.30: Plesna glasba. — Stuttgart: 19: Skladbe švabskih kompozitorov. — 20: Dunajska glasba. — 21: Koncert filharm. orkestra. — 22: Pesta glasba. — Katowice: 20.15: Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 12: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert. — Brno: 15: Koncert iz razstave. — 19.15: Orkestralni koncert s petjem. — 20: Koncert finske glasbe. — 21 in 22.20: Prenos koncerta iz razstave. — Rim: 21: Koncert velikega simfoničnega orkestra. — Langenberg: 20.10: Nočni tabor v Granadi, rom. opera (Kreutzer). — Berlin: 17: Zabavna glasba. — 20: Koncert orkestra, sopranski solo in vijolina. — 22.30: Plesna glasba. — Dunaj: 11: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 16: Popoldanski koncert orkestra. — 18: Komorna glasba. — 19: V spomin pesniku Klabund. — 20.10: »Pustna vila«, opereta (Kalman). — München: 20.05: Orkestralna glasba. — Milan: 20.50: »Seviljski brivci«, opera (Rossini). — Budapest: 10: Služba božja, 17: Veselja glasba. — 20.50: Stara in moderna plesna glasba, nato ciganska glasba.

Sveta življenje in vrvenje

Petkratna zastrupljavka?

Berlinska policija se v zadnjem času ukvarja z razjasnitvijo enega najbolj čudnih slučajev, ki so se kedaj v kriminalni zgodovini sploh zgodili. Pred par dnevi se je predstavilo kriminalnemu komisarju v berlinskem policijskem predsedstvu neko mlado dekle, ki je izpovedalo, da je izvršilo v poslednjih letih nič manj kot pet zastrupljenj. Štiri zastrupljenja so se odigrala v južni Nemčiji, a zadnje, peto pa je izpeljala v Grunewald. Preiskava, ki je takoju uvedla, je pokazala dosedaj sledečo sliko: Gre za 26 letno dekle Ano Klein iz Nemmingena, ki je prišla prejšnje leto v Berlin. Že dalje časa pripada neki verski sekci. Preteklo soboto je priznala svojim sestanovalkam, da je izvršila omenjena dejanja. Trdi, da je zastrupila v Badnu in na Bavarskem nevesto svojega prijatelja, neko žensko, ki je za to zastrupljenje vedela, nekega otroka in njegovo staro mater. V vseh slučajih, da je dotičnim skrivoma primešala v jedi in pijače ciankali. Do najmanjših podrobnosti pa pripoveduje o petem umoru, ki ga je izvršila na nekem mlademu možu preteklo leto v Grunewald. V Westende se je spoznala z nekim inozemcem, s katerim se je pogosto peljala v njegovem zasebnem avtomobilu v Grunewald. Nekega večera pa je prišlo med njima do prepira, ker ji ni hotel dati dovolj denarja. Kljub temu sta se naslednjega dne zopet skupno odpeljala v Grunewald. V bližini Grunewalda sta se ustavila in nato peš odšla v gozd, kjer sta se vlegla v travo. Ani Klein se je posrečilo, da je primešala vinu, ki ga je oni prinesel s seboj, ciankali. Ko je mladi mož ponovno pil, se je z vzvikom zrušil in umrl. Deklica pravi, da mu je nato vzela več sto mark iz listnice in se odpeljala z vlakom nazaj v Berlin. Klein je bila pridržana v zaporu. Kasneje je skušala svoje izpovedi preklcati in nekoliko omiliti. Policija preiskuje dalje.

Kariera češkoslovaškega skladatelja Rudolfa Frimla

Pred 25 leti je odpotoval v Ameriko mladi češkoslovaški komponist Rudolf Friml. V njegovi domovini ga niso razumeli, čeprav je razpolagal s sijajnim muzikalnim in skladateljskim talentom. Ogorčen se je podal v Ameriko. Njegova prva opereta mu je v Ameriki prinesla bogastvo in popularnost. Samo v Newyorku so jo igrali skozi dve leti neprestano dan za dnem. Še danes se ta opereta pojavlja na programih ameriških gledališč. Svetovno slavo mu je prinesla opereta »Rose Mary«. Ameriška, angleška, francoska in druga gledališča jo igrajo že več let z ogromnim uspehom. Njegova najnovejša opereta »Katica« je sedaj povsod na sporedu. Njegovi načrti so prav zanimivi: Za milansko Scalo bo napisal velik balet in opero. Sploh se odslej namerava posvetiti samo komponiranju oper. Stroške namerava kriti s fonofilom. Zato se bo podal v London, da sklene pogodbo z zastopnikom Fox-filma za originalno godbo za film. Fox-film mu je namreč ponudil 100.000 dolarjev. Friml se neadeja, da se mu bo posrečilo doseči še višjo vsoto. Poslednja Frimlova operetna kompozicija so »Trije mušketirji«, ki je ravno poslednje tedne na programu newyorških gledališč in doživlja velikanske uspehe.

Najstarejši časopis na zemlji

Pred par leti je prenehal časnik, ki si je lahko nadeval čast, da je bil najstarejši časopis na zemlji. Ustanovljen je bil leta 400 pred Kristusom pod vladjo kitajskega cesarja Tinkvajcanga. Ustanovil ga je Sukung, ki slovi kot iznajditelj iz svinca in srebra vlitih tiskarskih

črk. V prvih letih izhajanja se je Sukungov časopis tiskal na šestih listih iz rmene svile. Posamezni izvodi so se poslali odličnim osebnostim kitajskega cesarstva. Izdajatelji tega časopisa so skozi več stoletij uživali največjo neodvisnost. Okrog leta 1200 po Kristusu pa se je takratni izdajatelj dal zapeljati, da se je z silno vneto potegoval za to, da bi vlada poslala v Evropo komisijo učenjakov. Ta naj bi proučila evropske navade in običaje. Po vrnitvi naj bi se vpeljalo na Kitajskem tisto, kar je komisija v Evropi spoznala za dobro. Vlada je zamašila izdajatelja, da naj opusti to propagando. Glavni urednik se ni uklonil, marveč je boj za svojo idejo nadaljeval — z ednim uspehom, da so mu odsekali glavo. Leta 1800 je ta list, »Peking bao« po imenu, postal dnevnik. Še istega leta je vlada list zatrla. Par let pozneje je zopet pričel izhajati, pa je bil ustavljen iz istega vzroka. Razkrinkal je namreč neko dvorno intrigo. Odslej je izhajal pod imenom »King bao«. Leta 1912 je bil zopet zaplenjen, ker je razžalil predsednika republike. Leta 1915 je pričel ponovno izhajati. Zdi se pa, da je leta 1925 končevalno propadel, ker ni bil več kos političnim zmešnjavam, ki so na Kitajskem prizadevale listu vedno večje težave. List je izhajal 2425 let. »King bao« bo med drugimi svetovnimi listi razstavljen na razstavi »Tisk« na velesejmu od 7. do 21. oktobra.

Odvetniki bodo stavkali

Madjarsko finančno ministrstvo je izdelalo načrt odvetniških tarifov. Načrt se je izročil budipeštanski odvetniški zbornici, da se o njem izreče. Odvetniki so ugotovili, da pomenja novi tarif ogromno zmanjšanje njihovih dohodkov. Vsi odvetniški krogi so odločno mnenja, da pri takih tarifnih odvetnikom ni več misliti na to, da bi mogli nadaljevati s svojim poslom. Kajti ravno pri velikih procesih, ki so zvezani z obsežnim delom in veliko odgovornostjo, so se tarifi neprimerno znižali. Budimpeštanski odvetniški krogi pozivajo odvetnike vse Madjarske, da prično s stavko, če ne bo vlada tega načrta primerno spremenila.

Dobro preskrbljen.

Znani angleški mojster v hoji E. C. Horton, ki sta ga pri velikih tekmah London-Brighton njegova žena (levo) in hčerka (desno) med potjo oskrbovali z okrepčili.

Smrt v brzovlaku

Na železniški progi Hamburg-Bremen je bil včeraj umorjen ravnatelj Nordmann. Tovarnar je bil nato oropan. Morilec pa je njegovo truplo vrget ven iz drvečega vlaka. Truplo so našli šele železniški uradniki. Sodna komisija je mnenja, da je bil pokojnik napaden in okrađen v spanju. Ko pa se je začel braniti, pa ga je napadalec vrget še skozi okno. Karkoli je imele kaj vrednosti, kar je nosil tovarnar s seboj, je izginilo. Le klobuk in plašč sta se našla.

Tribuna v Monzi.

Polnozasedena tribuna pred nesrečo. Tisoči so prisostvovali divjim avtomobilskim dirkam za veliko evropsko nagrado, ko je dirkač Materassi ob hitrosti 185 km zgrbil oblast nad svojim vozilom in zavozil v gledalce. Ubityh je bilo 23, težko ranjenih pa 41 oseb.

V dveh ~ treh vrstah

Priprave za izvajanje »Prodane neveste« v Parizu. Pariški umetniški krogi kažejo živo zanimanje za prvo predvajanje Smetanove »Prodane neveste« v Parizu. Vloga Marinke bo pela Feraldijeva, Kecala pa Allard. Dirigiral bo L. Masson. Češki Narodni divadlo bo posodil »Opera comique«, ki ji je na čelu Rieca, praške dekoracije, ki bodo ostale v Parizu toliko časa, dokler se bo »Prodana nevesta« predvajala.

Krokodili. Na otoku Borneo je toliko krokodilov, da pomenjajo za pokrajino velikansko nadlogo. Vsako leto postanejo tisoči prebivalstva žrtve roparskih krokodilov.

Največje poslopje v Srednji Evropi. Poslednje tedne se dogotavlja v Pragi velikanska palača za praške vzorčne velesojne. Poslopje bo največje v Srednji Evropi. Del poslopja se bo otvoril na letošnjem jesenskem velesojmu. Za to zgradbo so porabili 40.000 kubičnih metrov peska, nad tisoč vagonov cementa, nad 300 vagonov železa in nad 30.000 kvadratnih metrov stekla.

Varšavska podzemeljska železnica. Ravnateljstvo varšavskih cestnih železnic priprav-

Rešilni aparat posebne vrste.

Obstoja iz gumijaste obleke z rešilnim pasom in plavutmi. S tem aparatom se morejo gibati tudi plavalna nevedci.

lja načrt za zgraditev podzemeljske železnice. S tem hoče razbremeniti ulični promet. Dosedaj so preiskali tla na 90 mestih v globini 25 do 30 metrov, da bi na ta način ugotovili

Litvanski predsednik Smetana,

ki je nedavno izjavil, da ne bo nikdar prišlo do večnega miru. Kdor si želi miru, se mora pripravljati na vojno in pravica se more doseči le z orožjem

geološki sestav. Dosedanja preiskava je dala ugodne uspehe. Ravnateljstvo se bo bavilo s pripravami še celo leto.

Anekdote in dovtipi

Sloviti učenjak Descartes je nekoč povabil nekega odličnega gospoda, ki pa je bil puhle glave, na kosilo. Ko sta sedela za mizo, je odlični gospod vzdiknil: »Glej, glej, kdo bi si bil mislil, da so filozofi taki sladkosnedeži!« Descartes pa je odgovoril: »Kaj mislite, da je narava ustvarila dobre stvari samo za tepece?«

K francoskemu kralju, o katerem pravi zgodovina, da je bil v vednih denarnih stiskah, je prišel nek »učenjak« in mu ponujal kamen modrih, s katerim bi lahko izdeloval zlato. Ta umetnik je zahteval za svoj kamen primerno plačilo. Kralj mu prinese veliko mošnjo ter mu jo stisne v roko. »Vaše Veličanstvo, mošnja je vendar prazna!« Kralj mu pa odvrne: »Za vas je vendar malenkost, to železo s kamenom modrih spremeniti v zlato!«

★

Tolažba. »Anica, zakaj se na mene jezíš?« — »Zato, ker me nisi povabila na svojo poroko!« — »Kar potolaži se, Anica, te bom pa k razporoki povabila!«

Za duha in srce

Zaključek kongresa „Pax Romanae“

(Od našega dopisnika na potovanju.)

London, začetkom septembra 1928.

Kongres »Pax Romanae« se je, kakor smo javili začel v Cambridgeu in zaključil v Londonu. Zadnji dan kongresa v Cambridgeu je bil posvečen vprašanju etičnega življenja in vzgoje pri raznih evropskih narodih. Tako je vse zborovanje v Cambridgeu, v mestu znanosti in v senci neštevilnih collegov, imelo znanstven informativen značaj, in komaj upravni odbor se je bavil z vprašanji, ki se tičejo organizacijskega življenja »Pax Romanae«. Organizacijsko-tehnična vprašanja so prišla pred plenem kongresa šele v Londonu, kamor so dospeli vsi udeleženci kongresa po izletu v drugo učenjaško mesto Velike Britanije, v Oxford. Comité direktor je ta vprašanja preje predelal. Kakor v drugih sličnih mednarodnih organizacijah, kjer se poedini narodi trudijo, da zadovolje svoj nacionalni egoizem, tako da je bilo tudi pri upravnem odboru zelo mnogo vpliva od strani poedinih narodnosti in da so izvolitev novega odbora in mesta zborovanja v prihodnjem letu diktirali bolj prevleklji vplivi nekih narodnosti na »Pax Romanon«, nego stvarne potrebe. Šlo je namreč za to, ali bo predsednik »Pax Romanae« v prihodnjem letu Čeh ali Španec, in da-li se naj kongres vrši v Barceloni ali v Pragi. Zmagala je misel, da se kongres vrši v Barceloni, čeprav je večina delegacij, zlasti slovanskih, zahtevala, da se kongres vrši v Pragi. Jasno je, da je upravni odbor storil napako: mesto da bi vso zadevo iznesel pred plenem, jo je rešil sam, postavil kongres pred dovršeno dejstvo in odvzel tako nasprotnikom take rešitve možnost kritike in opozicije. Šele na zaključnem zborovanju, ki se je vršilo včeraj in je imelo svečan značaj, je odbor iznesel ta predlog. Delegacijam, ki so se popreje zanimale za mesto kongresa v prihodnjem letu, dosledno niso dajali odgovora, češ, da niti odbor sam še ni odločil. Razumljivo je, da je tako zadržanje in tak duh v »Pax Romanu« izzval ne majhen odpor. Na samem svečanem zborovanju so padale tudi take izjave, ki so dale slutiti, da posamezne delegacije stavljajo v vprašanje svoje nadaljnje članstvo v »Pax Romanu«. Tako je n. pr. knez Szeptycky izjavil v imenu delegacije poljskih katol. studentov, da si poljska delegacija ohranja proste roke napram »Pax Romanu« zato, ker so se predlogi poljske delegacije dosledno omaloževali. Še bolj čudno je obnašanje upravnega odbora pri volitvah novega odbora. Udal se je vplivu posameznih delegacij, ki so zahtevale zase mesta v upravnem odboru, in je predlagal oziroma izvolil novi odbor brez ozira na to, ali ta odbor predstavlja enakopravnost federacij v »Pax Romanu«. Jugoslovanska delegacija ni hotela vplivati na odbor, temveč je tik pred odločitvijo sporočila tajniku, da je čas, da tudi Jugoslovani pridejo v upravni odbor. Dobila je odgovor, da je njena želja zares na mestu, da je pa prišla z njo prepozno! Trdi se, da tu ni treba komentiranja. Treba se je bilo boriti za mesto, to pa po našem okusu nikakor ne odgovarja duhu ki bi na njem morala temeljiti »Pax Romana«. V tolažbo so objubili, da bo v prihodnjem letu vsekakor en Jugoslovani prišel v upravni odbor. Pri tej priliki je treba poudariti zelo simptomatično in

simpatično dejstvo: na seji upravnega odbora je delegat Nemčije zahteval, da en Jugoslovani na vsak način pride v odbor. Zdi se, da je bilo to usodno, da Jugoslovani ni prišel v odbor. Sapienti sat.

Angleška katoliška javnost je storila vse, da so se kongresisti čim bolj počutili in je organizacija kongresa, v kolikor se je tikala Angležev, bila na višku. Samo zdi se, da je z osebnostjo bivšega predsednika Boulogha imel kongres bolj teoretsko-znanstven nego organizatorno-praktičen značaj. To dejstvo je razumljivo, ako upoštevamo, da morajo angleški katoliški javni delavci v prvi vrsti utrditi teoretske in filozofske temelje katolicizma sprčo anglikanizma, dočim je praktična organizatorna plač sekundarnega pomena radi velikih razlik angleških katoličanov v socialno-praktičnih nazorih. Tako je mimogrede povedano, bil najjačša osebnost na kongresu neki socialistični časnikiar — katolik.

Snoči je gđca. Hrističeva priradila vsem udeležencem čajanko. Ta čajanka je zelo mnogo doprinesla k spoznavanju naših razmer od strani uglednih katol. angleških javnih delavcev in delegacij posameznih narodov. Lyceum klub na Piccadylu je postal za nekoliko ur informacijska pisarna za jugoslovanske prilike. Ni mi treba niti omenjati, da je bil g. dr. Korošec centralna osebnost, ki se je o njej razpravljalo. Bilo je laskavih besed več ko dovolj: edina osebnost, ki jo tuji smatrajo pri nas za konstruktivno. To mimogrede, pa naj se jezi »Jutro« in g. Kamber iz Sarajeva, kolikor mu drago. Po čajanki so se kongresisti razšli. M. M.

Krsto Odak: Staroslovenska misa op. 12

Hrvatsko knjižno društvo sv. Jeronima, ki je izdalo že dr. Širolin oratorij sv. Cirila in Metoda in sv. Jeronima, je sedaj izdalo Odakovo staroslovensko mašo za mešan zbor in orgle. Delo je dobilo prvo nagrado in je posvečeno kanoniku J. Barletu, uredniku »Sv. Cecilije«.

Odak je v tem delu učenec moderne novorealistične struje, ki hoče prave ekspresije in sicer več tega idealističnega elementa in manj čutenega. Segetajoče impresionistične harmonije ne rabi tako, da bi bila sebi namen; kar je karmenije, je le sredstvo, glavno je izražaj teksta. Harmonije so preproste, često spominjajo na 16. stoletje, večinoma gre za diatoniko in živahno kontrapunktično gibanje vokalnega parta, ki ga orgle le spremljajo, ne da bi ga stavljale v senco. Ne gre za nobeno tonsko slikanje, za nobene luštne »stimunge«, to je vsa ona resna, močna, izrazna moderna, ki se je učila pri koralu, Palestirini in Bachu in je huda reakcija na čutni naturalizem impresionistične smeri, ki ni mogel ustvariti nobene prave cerkvene glasbe, ker je stal na — materialističnem in senzualističnem temelju.

Delo obsega »Gospodi pomiluj«. Impozanten začetek, živahno polifoniran, mogočen »Slava Bogu na višnji« z enoglasnimi vložki in soli, resen, čeprav pester »Vjeruju v jedinago Boga«, kratak, a veličasten »Svete, razgiban »Blagosloven« in nežen »Aagančec«. Orgelski part je res pisan za orgle, vokalni part je prava umetnija. Nič poiskanega, za lase privlečenega ni v tej skladbi. Teče organski kakor potok, a ti navduši srce, ne ušes. Glejte in posnemajte!

Y.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina

Glavno ravnanje carin je v posebni knjigi objavilo statistične podatke o naši zunanji trgovini v prvi polovici t. l.

Ves naš uvoz je v primeri s prvo polovico lanskega leta narasel od 3875,7 milj. na 3822,3 milijonov. V istem razdobju pa je padel naš izvoz od 3005,8 na 2687 milj., tako da se je pasivnost naše zunanje trgovine povečala od 370 milj. na 1135,3 milj. Din. Na eni strani je torej narasel uvoz za skoro 400 milj. Din: največ tega povečanja gre na račun večjega uvoza strojev in aparatov (uvoz je narasel od 152 na 229,5 milj. Din), nadalje se je povečal tudi n. pr. uvoz sladkorja od 10 na 20,8 milijonov, moke od 0,8 na 26,5, tisk. papirja od 22,7 na 33,2 milj. itd. Vidimo torej, da je šel znaten del povečanja uvoza v produktivne svrhe (primerjaj tudi večji uvoz prometnih sredstev). Poleg tega je pa slaba lanska žetev povzročila celo uvoz moke v večji meri: dočim smo žit uvozili 1927 za 9,2 milijona, smo jih letos za 65,5; nasprotno pa je izvoz žitaric padel od 489,3 na 19 milj. Din. Če izvažamo žitarice iz naše države, je ta celo narasel: od 2516,5 milj. na 2668 milj. Din. Vse to je povzročila lanska slaba žetev: na eni strani izpad izvoza žitaric za skoro pol milijarde Din, na drugi strani tudi del povečanja uvoza.

Pri uvozu moramo ponovno omeniti bombažne tkanine, katerih uvoz je padel od 470,4 na 420,8 milj. Din, napredoval pa je uvoz bombažnih predv od 185,3 na 248,3 kakor tudi bombaža od 76,2 na 98,65 milj. To kaže na ponovno dvig domače industrijske delavnosti v tej stroki, zlasti tkalnic, dočim se to pojavlja pri predilnicah v manjši meri. Nazadovol je tudi uvoz volne in izdelkov od 340,7 na 281,4 milj. Din, petroleja in bencina od 114,6 na 88,5 milj. Din.

Pozdraviti je nadalje dejstvo, da se vedno več držav udeležuje v naši zunanji trgovini: dočim je prihajal naš uvoz v prvi polovici lani iz 58 držav, je letos prihajal iz 72, ravno tako je število držav, v katere izvažamo, naraslo od 43 celo na 78! Pa tudi delež posameznih držav pri naši zunanji trgovini se je zelo izpremenil. Dočim je znašal 1920 leta uvoz iz Italije 36,6%, je padel letos na 13,4, avstrijski se je zmanjšal od 20,6 na 17,3, češkoslovaški pa se je povečal od 9,3 na 16,6 (pač pa je od 1924 na 1928 nazadoval od 20,1 na 16,6). Največji razvoj pa beleži nemški uvoz; saj je znašal 1920 le 1,45%, leta 1921 že 4,23% itd., tako da je narasel letos že na 13,14%. Na drugi strani tudi naš izvoz ni več usmerjen tako izključno v sosedne države, pač pa se vedno bolj udeležujemo na drugih svetovnih tržiščih.

Po načinu transporta je znašal izvoz po suhem 59,75% (1927 59,81%), po vodni poti 40,25 (40,19%); uvoz pa je znašal po suhem 47,99% (47,67%), po vodi 52,01% (52,33%). Znatnih izprememb torej ni. Vidi se pa, da gre nad polovico izvoza po suhem, dočim prihaja znatnejša polovica uvoza po vodni poti (Donava in morje).

V publikaciji žal ni podatkov o trgovini naših pristanšč, kakor je bil to slučaj za prvo polovico leta 1927.

GOSPODARSKA LITERATURA

Statistika zunanje trgovine kraljevine SHS za prvo polletje 1928, izdaja glavnega ravnanstva carin je izšla. Stane 30 Din in se dobi pri vseh carinarnicah. Letos se objavljajo statistični podatki o zunanji trgovini znatno prej kakor v prejšnjih letih, kar je posledica reorganizirane carinsko-statistične službe na podlagi stalnih zahtev gospodarskih krogov.

Češkoslovaški proračun za leto 1929. Ekspozé češkoslovaškega finančnega ministra dr. Engliša, ki ga je imel 7. t. m. v praškem parlamentu, je izšel v posebni brošuri v francoskem jeziku. Vsebuje vse podatke o češkoslovaških finančnih, kakor tudi več informativnih statističnih tabel.

Borza

14. septembra 1928.

DENAR.

Na deviznem tržišču ni znatnih izprememb. Pri srednjem prometu je Narodna banka intervenirala v devizah: Curih in Dunaj, dočim je bilo privatno blago v devizah London, Newyork in Budimpešta. Popustil je edino tečaj Londona.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

14. septembra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 13. IX.
Amsterdam	—	2282.—	—	—
Berlin	—	1357.—	—	1356,75
Bruselj	—	791,36	—	—
Budimpešta	989,50	992,50	991.—	991.—
Curih	1094,10	1097,10	1095,60	1095,60
Dunaj	8.046	803,46	801,96	802.—
London	275,76	276,56	276,16	276,26
Newyork	56,84	57,04	56,94	56,93
Pariz	—	222,36	—	—
Praga	—	168,72	—	168,67
Trst	297,50	297,72	—	297,60

Zagreb. Berlin 1355,50—1358,50, Curih 1094,10 1097,10, Dunaj 800,46—803,46, London 275,76 do 276,58, Newyork 56,798—56,908, Pariz 221,36 do 223,36, Praga 168,32—169,12, Trst 296,50—298,50.

Belgrad. Berlin 13,55—13,58, Dunaj 80,046 do 80,346, Budimpešta 98,084—98,384, London 27,558 do 27,658, Newyork 56,83—57,03, Pariz 22,155 do 22,065, Praga 16,832—16,912, Trst 29,692—29,872.

Curih. Belgrad 9,13, Berlin 123,80, Budimpešta 90,57, Bukarešt 3,155, Dunaj 73,165, London 25,20, Newyork 519,55, Pariz 20,29, Praga 15,395, Trst 27,16, Sofija 3,75, Varšava 58,22, Madrid 85.—

Dunaj. Devize: Belgrad 12,47625.

Dunaj. Valute: Dinar 12,44.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. Kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105—110, Ruše 265—265, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. vojna škoda ar. 439,50—440,50, kasa 439—440, termini 9. 440,50—441, 7 odst. inv. pos. 88,75—89 (88,50), agrari 55,50—56, Hipo 58—59 (58), Poljo st. 16—18, nove 17, Hrv. 55, Kred. 91, Jugo 88,50—89 (88,50), Lj. Kr. 126—130, Prašted. 920—930 (920), Srpska 151—155, Zem. 130—150, Obrt. 38—39, Kat. 35, Gutmann 207—215, Slavonija 7—9, Slaveks 95—99, Danica 140—148, Drava 455 do 460, Sečerača 485—495, Brod. vag. 85—90, Isis 29—30, Union 240—260, Ragusa 480—490, Trbovlje 462,50—490, Vevče 105—106 (105), Piv. Sar. 280—300.

Belgrad. Vojna odškod. 439,50—440, 9. 441,50 7 odst. inv. pos. 88,25—89,50, agrari 54—55.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 85,25, Živno 120,25, Hipo 7,25, Alpine 44,03, Trbovlje 58,50.

Lesni trg

Na ljubljanski borzi je bilo danes zaključenih 16 vag. lesa in sicer: deske od 16 cm naprej 3 vag. 18 mm, 2 vag. 24 mm; bukovi plohov naravnih neobrobljenih monte 38, 58, 78 mm od 2 m naprej 1 vag.; mešanih drv bukovi in hrastovi, meterskih zrnavih, suhih brez klad z 10% okroglice 10 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Hmelj

Celje, 14. sept. — (Poročilo Hmeljske sekcije gremija trgovcev v Celju.) V okoljih Polzela in Braslovče je kupčija v splošnem mirna. Cene so neizpremenjene, nakupovalcev ni mnogo. Velike zapreke dela kupčiji pomanjkanje vagonov. V vranskem in šentpeterskem okraju je položaj na trgu neizpremenjen. Kupčije se zelo malo in samo prvovrstno blago, za katerega je cena do 38 Din, za slabšega pa 28—30 Din. V gorjušavinski dolini ni nikakega zanimanja.

Nürnberg, 14. sept. (Tel. »Slov.«) Dovož hmelja 400 bal, prodanih 250 bal po cenah: tržni hmelj 145—185, Hallertau 225—275. Tendence za prvovrstni hmelj evrsta, razpoloženje mirno.

Žitni trg

Na žitnem trgu je nekoliko več ponudbe. Cene so za spoznanje odnehale, zanimanje za blago pa ni naraslo, tako da se kupčija še vedno ne razvija. Na trgu se pričakuje padec cen za pšenico, vendar se v splošnem producenti drže še čvrsto veljavnih cen. Moka še vedno nadezuje in je danes dobili slabše kvalitete že po 345—347,50 Din bačka postaja. Nakupi vojske še niso zaključeni, radi česar je oves še vedno čvrst.

V Ljubljani notirajo:
Dež pridelek. (Vse samo ponudbe, slov.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Župnik je trenutek ugibal, potem pa rekel:

»Pravici vas ne moremo odvzeti, a za vas je itak boljše, da prostovoljno poveste resnico, kakor da bi jo morali priznati v mukah. Morebiti vam bo v tem slučaju i človeška i božja sodba milostljivejša.«

Kmet se je pričel ozirati po svojih, ker ni vedel, prav, ali naj molči, ali pa govori. Župnik pa je med tem dodal:

»In če odkrito priznate resnico, za vas lahko še kaj storimo, in sicer prosimo kralja za vas in vas priporočimo njegovemu usmiljenju. Kralj zdaj potrebuje krepkih fantov za pešce, in zato sodnijam večkrat priporoča milostno postopanje.«

»Če je tako, potem povem vse,« je odgovoril kmet. »Jaz se zovem Obuh, pri drugi tolpi pa je bil kolovodja Kos. Naju oba je najel neki šlahčič, da bi napadla vaše milosti.«

»Ali veste, kako se zove oni šlahčič?«

»Jaz ga prej nisem poznal, ker sem daleč doma, a Kos ga je poznal in je dejal, da mu je ime Viš.«

Župnik in Ciprianovič sta se zopet začudeno spogledala:

»Viš, praviš?«

»Da.«

»Ali ni bil nobeden ž njim?«

»Bil je še eden, suh, tenak, mlad.«

Pan Serafin je pogledal župnika in zašepetal:

»To niso oni...«

»Morebiti pa so Marčianovi prijatelji?«

Nato je glasno vprašal kmeta:

»Kaj pa so vam zapovedali?«

»Dejali so nam tako: Kaj napravite z ljudmi, to je vaša reč. Vozovi in plen — vse to je vaše. A v spre-

vodu imajo gospodično. Morate jo ujeti in po ovinkih med Radomom in Zvolenjem odpeljati proti Polični. Za Polično vas napade naša družba in vam odvzame gospodično. Delajte tako kakor da bi jo branili, a našim ljudem ne smete storiti škode. Zato dobite vsak še po en tolar razen onega, kar najdete v vozovih.«

»To pa je zdaj jasno kakor beli dan!« je rekel župnik. Potem je zopet vprašal:

»In samo ta dva sta se z vami pogajala?«

»Pozneje, ponoči, je prihajal z njima še tretji, ki nam je dal vsakemu en zlot¹ za aro. A čeprav je bila tema kakor v rogu, ga je spoznal neki moj človek, ker je bil njegov podložnik in je dejal, da je to pan Kšepecki.«

»Ha! zdaj ga pa imamo!« je zaklical pan Ciprianovič.

»Ali je tu ta človek ali je tudi ubit?« je vprašal župnik.

»Tu sem!« se je nedaleč zaslislal neki glas.

»Stopi no bliže. Spoznal si pana Kšepekega? Pa na kak način, če je bilo temno kakor v mehu?«

»Saj ga poznam od mladih let. Po rogovilastih nogah sem ga spoznal in po glavi, ki mu sedi med grbama kakor v jami, pa tudi po glasu.«

»Ali je govoril z vami?«

»Tudi z nami se je pogovarjal, potem pa sem čul, kaj je dejal onima, s katerima je bil prišel.«

»Kaj pa je jima povedal?«

»Tako-le je rekel: »Če bi vama bilo mogoče zapuati denar, ne bi bil prišel semkaj, tudi če bi bila noč še temnejša.«

»Ali boš pričal to pred burmistrom² ali pred starosto v mestu?«

»Bom pričal.«

¹ Poljski zlot (zloty) je bil srebrn denar in veljal takrat osminko tolara.

² Burmistr — mestni župan.

Lepa Dalmatinka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš nova 79—80 kg, 2%, 285—287,50, za september 287,50—290, za oktober 300—302,50, moka nova, 0 g, bl. fko Ljubljana, plač. po sprejemu 430—435, baška koroza 345—347,50, ameriška koroza La Plata, promptna, zacarinjena, fko Ljubljana 300—302,50, oves, novi 265—270, ječmen baški 70—71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 315—320, rž, uzančno blago, mlevska tarifa 295—297,50, ajda, reš. 300—305. Zaključkov ni bilo. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. 232,50—235, gor. bč. 235—237,50, potiska 235—237,50, bn. 227,50—230. Oves: 220—225. Ječmen: bč. 250—255, pol. 270 do

290, ban. 305. Koroza: bč. 295—297,50. Seno: 115 do 117,50. Moka 00 g 350—360, št. 2 330—340, št. 5 310—320, št. 6 265—275, št. 7. 230—240, št. 8 200 do 210. Otrobi: 185—190. Promet: 41 vag. pšenice, 43 koroze, 11 ovsa, 18 in pol otrobov in 11 moke. Radi jutrišnjega židovskega praznika borza ne bo poslovala.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: oktober 25,86—25,76, zaklj. 25,76—25,78, marec 28,16 do 28,20, zaklj. 28,14—28,16, maj 29,88—29,78, zaklj. 29,88—29,90. Rž: oktober 25,34—25,04, zaklj. 25,16—25,28, marec 27,50—27,26, zaklj. 27,30—27,32. Koroza: maj 28,40—28,34, zaklj. 28,36 do 28,38, julij 28,94.

Ko je to čul pan Zbierzhowski, se je obrnil k oprodam:

»Na tega človeka mi posebno pazite.«

Šestindvajseto poglavje.

Potem so se pričeli posvetovati. Bukojemski so predlagali, naj bi prvo boljšo bahnico preoblekli za gospodično, jo posadili na konja, ji dali v spremstvo kot razbojnika preoblečeno služinčad in oprede ter oditi na kraj, ki ga je določil Marčian. Ko bi ta napravil navidezni napad, bi ga lahko obkolili in se potem ali takoj maščevali nad njim, ali pa ga vzeli s seboj v Krakov in ga tam izročili sodnim oblastem. Bratje sami so se jako ponujali, da bi prevzeli vodstvo in so prisegli, da vržejo zvezanega Marčiana panni Sieninjski pod noge. Ta nakana je bila v prvem trenutku vsem jako všeč, a ko so jo pričeli natančneje pretresati, se je izkazalo, da bi jo bilo težko izpeljati, in uspeh se je zdel dvomljiv. Pan Zbierzhowski je mogel in je imel pravico na pomoč priskočiti ljudem, ki jih je slučajno srečal med potjo, ni pa imel pravice in tudi ni maral pošiljati vojske na zasebne pustolovščine. Razen tega se je bil med napadci hitro našel človek, ki je poznal in bil pripravljen sodniji naznaniti glavnega povzročitelja napada. Vedno je bilo torej mogoče pozvati tega povzročitelja na odgovor in doseči odlok o izgubi časti. Iz navedene vzroka sta pan Serafin in župnik Vojnovski slednjič prišla do zaključka, da se vse to lahko opravi tudi po vojni, kajti ni se bilo bati, da bi Kšepecki, lastniki obširnih posestev, jih zapustili in pobegnili. Samo gospodom Bukojemskim ni bil ta sklep nič kaj všeč, ker se jim je silno hotelo stvar takoj do konca izvesti. Če je tako s to stvarjo, so naravnost izjavili, odidejo kar sami s svojimi hlapei po Marčiana. A pan Ciprianovič jim tega ni dovolil, in naposled jih je zadržal Jacek: rotil jih je pri vseh svetnikih, naj prepuščijo Kšepekega samo niemu.

LJUDSKA KNJAZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28 zvezek: A. Sheehan, Nedelj. Povest iz časa dekleta, 24 Din. 29 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 30 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 31 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 32 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 33 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 34 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 35 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 36 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 37 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 38 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 39 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 40 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 41 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 42 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 43 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 44 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 45 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 46 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 47 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 48 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 49 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 50 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 51 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 52 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 53 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 54 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 55 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 56 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 57 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 58 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 59 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 60 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 61 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 62 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 63 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 64 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 65 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 66 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 67 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 68 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 69 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 70 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 71 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 72 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 73 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 74 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 75 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 76 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 77 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 78 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 79 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 80 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 81 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 82 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 83 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 84 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 85 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 86 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 87 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 88 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 89 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 90 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 91 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 92 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 93 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 94 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 95 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 96 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 97 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 98 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 99 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din. 100 zvezek: A. Marčian, Hanka, Lužičko-kršćanska povest, 22 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 bin. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službo dobe

2 mizar, pomočnika za pohištveno mizarstvo, in dva vajenca, sprejme takoj Jakob Škrbinec, Vižmarje, št. Vid n. Lj.

Prodajalko

prijetne zunanosti, ki je že bila zaposlena v trgovini izdelovalne ženske konfekcije, išče m. Nastop po možnosti takoj. - F. J. Roset, Oleron, trgov. izdelovalne damске konfekcije - Zagreb, Gunduličeva 3.

Cvetličarna

Viktor Bajt išče resno gospodično za San Remo. Korespondenca nemška, konverzacija italijanska ali francoska.

Učenka

poštenih staršev iz Ljubljane ali predmestja, se sprejme v modno trgovino. Oglasiti se je med 3. do 6. uro pop. v trgovini A. Žibert, Prešernova ul.

Kuharica

porabna za vsa druga gospodinjstva dela, se sprejme v dobro službo. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 8718.

Žagarja

k polnojarjeniku, z večletno prakso, se sprejme v stalno službo, po možnosti neozonjen. Ponudbe pod: »Gaterist« št. 8727 na upravo Slovenca.

Vajenca

poštenega, iščem; takoj! Ivan Udrih, krojač.

Vajenca

za čevljarstvo obrt takoj sprejem, ki se je že daljša časa učil. Hrana in stanovanje v hiši. - Alojzij Soboda, čevljarstvo, trg Domžale št. 83.

Mesarski vajenec

poštenih staršev se sprejme takoj. Naslov se izve v upravi lista št. 8743.

Rabim učenca

za mešano trgovino iz dobre hiše, pridnega, vestnega fanta, ki bi bil dober računar. - Adolf Starkl, hotelir in trgovec na Bledu.

Učenca

poštenih kmetijskih staršev, v starosti od 14-15 let sprejemem v trgovino z mešanim blagom. Lastnoročno pisane ponudbe na naslov: Franc Nikolič, Sodražica.

Službe iščejo

Strojniki

trezen in vesten, vešč tudi elektriki, išče službo. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8732.

Prodajalka

samostojna moč, išče mesto. - Ponudbe pod »Poštena« na upravo Slov.

Absolventinja

trgovskega tečaja išče službo. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Začetnica«.

Lovski paznik

(logar) išče službo za takoj. - Naslov v upravi Slovenca v Mariboru.

Dekle

stara 14 let, išče mesto učenke k šivilji ali k pletilji, kjer bi imela tudi vso oskrbo. Naslov pove uprava Slov. pod št. 8769.

Gospodična

(Wirtschaftsfräulein) inteligentna, večja vseh gospodinskih opravil, do sedaj voditeljica gospodinjstva na veleposelstvu, poleg slovenščine perfektna v nemščini - želi čimprej zamenjati svoje mesto z drugim primerom, bodisi kot pomočnica gospodinjstva na veleposelstvu, industrijskem obratu ali slično. Ponudbe na upravo lista pod »Prvovrstna moč« 8782.

Iščem službo

pri boljši družini kot pomoč gospodinj. Naslov na upravo Maribor.

Prodajalka

z večletno prakso želi premeniti službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 8761.

Zasluzek

Zastopniki

dobe pri razpečavanju državnih papirjev z zavarovanjem največje provizije (od 1. do 7. obroka) ozir. 3 cele obroke od »Uspjeh-as«, Beograd, Dračka 9.

Stanovanja

Stanovanje

sobo s kuhinjo in pritlikinami išče stranka brez otrok za novembrski termin. Plača dobro, posredovalcu pa nagrada. - Ponudbe na upravo Slovenca pod: »November«.

Za skladišče

ali delavnico pripravna prostorna, svetla klet in auto-garaža se oddaja takoj. Medvedova ul. 32.

Vnajem

Mehanična delavnica

z avto-garažo in stanovanjem, se odda v najem v Kranju v hotelu Stara pošta. - Več se poišče istotam.

Obrt

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Prodamo

Fino goveje meso

po 10 in 12 Din se bo prodajalo od 15. t. m. naprej na Ljudski stojnici, Vodnikov trg.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem. čistionar perja, Zagreb, Ilica 82.

Prodajo se:

vinski sodi, velikost 1000 do 1800 hl. - Detitschegg, Slov. Konjice.

Klavir

bolj majhen, za začetnike, se zaradi pomanjkanja prostora poceni prodaja. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8777.

Več pletilnih strojev

navadnih in vzorčastih (osemključnih), se prodaja zaradi preureditve obrata na električni pogon. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8762.

Plehnati štedilnik

se prodaja. - Maribor, Tattenbachova ulica 4.

Objave

Dražba premičnin

V konkurzni zadevi Antonije Pibernik je odredjena sodna dražba premičnin, in sicer: Različna orodja, posoda, steklenice, odpiraki za konzerve, več miz, večja množina čaš, jedil. orodje, 2 železni postelji, 19 slamnjač, nekaj trikotarjev, 7 flanelastih rjuh, 7 krov, nekaj manufaktur, špecer., kolonialnega ter galanterijskega blaga, na dan 15. septembra 1928 dopoldne ob 9. uri na Vodnikovem trgu št. 5.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din, otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najbolje. - Rudolf SEVER, tapetništvo, Marijin trg 2.

KLOBUKE

modno blago in telovadne potrebščine priporoča trg. »Pri AMERIKANCU« Ljubljana Stari trg 10

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina šita in moka A. VOLK, Ljubljana Resljeva cesta št. 24.

Negavice

Flor. svilene, cvrtnate, pavolnate, volnene v veliki izbiri in najceneje pri trdkih

Osvald Dobeic, Ljubljana

Pred Škofijo 15

Na debelo!

Blago dobro!

Na drobno!

D. M. C.

zaamvaneec, Perl-prejica, kva kanec Mouline v raznih barvah ter najceneje, kupite le pri trdkih

Osvald Dobeic, Ljubljana

Pred Škofijo 15

Velika zaloga

Na debelo! Na drobno!

Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Volfova ulica št. 12!

PREKLIC

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki jih napravi gospa Manica Kovač roj. Kolar.

Ljubljana, 12. septembra 1928.

Franc Kovač.

Razno

Pazite na obleke

ker si veliko veliko lahko prihranite, če jo daste čistiti in barvati v kemično pralnico, kjer je cena najnižja in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc

Ljubljana Selenburgova ulica 4. Tovarna: VIG - GLINCE

Slovensko-srbohrvaški slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.

V platno vezan Din 70.—.

Srbohrvaško-slovenski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.

V platno vezan Din 60.—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

Najboljše kolo Gritzner

vam priporočamo po znanih cenah ter najboljše

Dubied

pletalni stroj samo pri

Josip Petellinc

Ljubljana

Ob vodi poleg Prešernovega

pomenika - Telefon 2918.

Za časa velesojma

Paviljon H I. prostor levo

30 zidarjev

potrebuje v Ljubljani za delo do pozne jeseni, event. tudi v akordu STAVBNA DRUŽBA D. D

Mizarskega delovodja

se išče za takoj ali za 1. november pri lesni industriji za mizarski oddelček. V poštev pridejo le oni z dobrimi izpričevani in večletno prakso pri večjih mizarskih podjetjih. Pismene ponudbe se sprejemajo v oglas. odd. Slovenca pod št. 8664.

Do sedaj najcenejša trdka v državi! Skladišče MEINEL & HEROLD. Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik. R. LORGER, MARIBOR SI. 102-B. Violine od Din 85.—, ročne harmonike od Din 85.—, tamburice od Din 95.—, gramofoni od Din 345.—. Zadržite si veliki katalog, katerega vam pošljemo brezplačno.

Št. 128. — kr. s. o.

8780

Razpis

Krajevni šolski odbor v št. Vidu nad Ljubljano razpisuje dozidavo dvonadstropnega nadzidka pri šolskem postopju, in sicer težkih, zidarskih, tesarskih, krovskih, kleparskih, steklarskih, mizarskih, plesarskih in slikarskih del ter napeljava centralne kurjave.

Pojasnila, popis, načrti in stavbeni pogoji so na vpogled pri šolskem upravitelstvu v št. Vidu nad Ljubljano vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne.

Pravilno kolkovane ponudbe je vložiti za vsa dela skupno ali pa za vsako stroko posebej, in sicer v zapečateni kuverti najkasneje do dne 20. septembra 1928 na naslov: »Krajevni šolski odbor v št. Vidu nad Ljubljano z označbo: Ponudba podjetnika I. I. za dozidavo nadzidka pri šolskem postopju v št. Vidu nad Ljubljano.«

Ponudniki imajo položiti 5 odstotno kavcijo v hranilnih knjižicah ali v državnih obveznicah.

Krajevni šolski odbor si pridržuje pravico oddati delo ne glede na višino ponudbe.

O izidu oddaje se ponudniki pisмено obveste.

Krajevni šolski odbor v št. Vidu n. Ljublj.

Razpis

Mestna občina mariborska razpisuje:

1. Oddajo zemeljskih in betonskih del za izvršitev cestnega kanala na Samostanski ulici.

2. Oddajo težkih, zidarskih in vseh obrtniških del za pravo javnega podzemeljskega stranišča na Glavnem trgu.

Pravilno kolkovane (ponudba 100 Din, priloga 5 Din), zapečateni in na ovitku z naslovom zgradbe označene ponudbe je vložiti ločeno po zgradbah do 11. ure dne 18. sept. 1928 v vložišču mestnega magistrata.

Takse in druge dajatve je upoštevati pri enotnih cenah.

Za ponudbe potrebni načrti in spisi so proti plačilu nabavnih stroškov 20 in 30 Din na razpolago pri mestnem gradbenem uradu od 8. ure dne 15. septembra 1928.

Mestna občina mariborska si pridržuje pravico, oddati dela skupno ali posamezno in brez ozira na višino ponudnih cen.

Klanjajoč se neskončni Previdnosti božji naznanjam v svojem, svojih sester in sorodnikov imenu, da je Gospod življenja in smrti poklical k Sebi v boljše življenje mojo pre-dobro in preljubljeno mater

Ano Skubic roj. Zupančič

ki so sinoči o polnoči po kratki bolezni, prevideni s sv. zakramenti, pobožno izročili Stvarniku svojo blago dušo v 90. letu svojega življenja.

Pogreb prelube in preblage matere bo v soboto, 15. t. m. ob pol 5 popoldne na pokopališče v Hrovači, kjer bodo čakali angelskega poziva k vstajenju.

Prijatelji in znanci, molite za njihovo dušo!

Ribnica, dne 14. septembra 1928.

Anton Skubic, dekan.

Žago-vodja

popolnoma samostojen, verziran v vseh lesnih manipulacijah, dober računar, z večletno prakso, dobi takoj stalno službo. - Ponudbe z referencami, prepisi spričeval in zahtevkom plače je poslati na oglas. odd. Slovenca pod: »Žagovodja«.

Amerikanci, kapitalisti in lesni trgovci — pozor!

Na Gorenjskem se prostovoljno prodaja zelo ugodni ceni 160 oralov arondiranega gozda in travnikov, vodna moč in kamnolom, vse tik trga in prometne ceste in nanovo trasirane železnice. - Vprašanja in ponudbe na upravo »Slovenca« do 30. septembra pod znamko: »Ugodna prilika 1928«.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZBRANO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

VACLAV SCHRAMM

LASTNA IZDELOVALNICA GODBENIH INSTRUMENTOV

Specialna trgovina za godala vseh vrst in godalnih potrebščin, strun itd.

Popravila vseh vrst godal se izvršujejo točno strogo strokovnjsko in poceni

SPECIALIST ZA MEDENA GODBENA GLASSILA
lastna izdelovalnica CELJE, KRALJA PETRA CESTA 14

KALVARIJA

Dosedaj največja gledališka predstava na prostem. Matičičeva bojna igra se na splošno zahtevo ponovi dne 15. in 16. septembra, vsakokrat ob 8. uri zvečer na Kodeljevem. - Predprodaja vstopnic »ORIENT«, Dunajska cesta 14.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani naznanja, da je umrl njen faktor, gospod

Anton Černe

Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 16. septembra iz deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Pokoj njegovi duši!

Ljubljana, dne 14. septembra 1928.